

DARBININKAS

Vol. XCI, Nr. 1 (47)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

Sausis - January 2006

Kuo mums brangus Vytautas Didysis?

Jovita ŽEKAITĖ*

Blėstančios saulės spinduliai maloniai glostė rudenį-
jančias ganyklas, o aš, nunarinusi galvą, spūdinau
vingiuotu taku iš mokyklos.

Nežinau, ar sunki kuprinė, ar užplūdusios mintys lenkė
pečius ir galvą, atrodė, kad greit pradėsiu nosimi siekti
taką. Galvoje buvo tokia sumaištis, kad aš ėjau nieko
negalvodama, nieko negir-
dėdama ir nepastebėdama
aplinkui. Taip būčiau pra-
slinkusi ir pro savo draugą
šimtametį ąžuolą, bet nelauk-
tai mano kuprinė užkliuvo už
nusvirusios jo šakos. (O gal
jis mane sulaukė). Suirzusi
piktai sušukau:

-Dar ir tu čia kabinėsi?
Kad stovi, tai ir stovėk, ir
nesikišk ne į savo reikalus!...

Gal dar daugiau šiurkščių
žodžių būčiau išrėkusi pla-
čiašakiui, tačiau kažkas pap-
telėjo. Pasilenkusi pamačiau
ką tik nukritusią gilę. Pakėliau
ją, atsitiesiau ir, rodos, tyliai
išgirdau: "Na, prisiglausk, at-
sirem k į mane, papasakok
kokie rūpesčiai tave kan-
kina..."

Atsirėmiau į grublėtą ka-
mieną ir prapliupau:

-Ak, ta lietuvių kalbos
mokytoja ir mūsų berniukai!
Šiandien skaitėme Maironio
eilėraštį "Trakų pilis". Lituanistė pasakė, kad šį eilėraštį
reikės atmintinai išmokti, o po to mes kalbėjome apie
Lietuvos praeitį. Ramūnas sumanė papokštauti ir
nusiuntė Laimiui laiškėlį: "Maironis rašo, kad tu Vytauto
galybė matei (pažiūrėk: 3 posmas 3 eilutė). Ar tikrai čia
kalba apie šeštoką Vycką?" Laimis, perskaitęs laiškėlį,
prapliupo juoku, o mokytoja paėmė lapelį ir perskaitė
visiems. Tada ir prasidėjo... Ji pradėjo klausinėti apie
Vytautą, o mes nežinojome, kad jis laimėjo Žalgirio mūšį.
Mokytoja pasakė, kad gėda septintokams tik tiek apie
Vytautą Didįjį žinoti ir "pradžiugino", jog atsakinėjant

bus galima 6 balus (pažymys, įvertinimas) gauti už
eilėraštį, o 4 už žinias apie Vytautą Didįjį. Taigi, norint
gauti dešimtuką, teks eiti į biblioteką ir ieškoti...

-Nenusimink, aš tau padėsiu, - sučežėjo ąžuolas. - Ir
nelinksėk galvą, manydama, kad aš nieko nežinau. Aš
čia stoviu šimtmečius, dairaus ir klausaus, ką užauja vėjas,
ką kužda žvaigždės. Ką kly-
kauja paukščiai..., todėl daug
ką žinau. Patogiai įsitaisyk ir
klausykis.

Ir ąžuolas pradėjo savo
pasakojimą.

-Apie Vytautą Didįjį daug
rašė istorikai, rašytojai. Štai
kad ir S. Daukantas savo
"Lietuvos istorijoje" Vytautą
Didįjį apibūdino kaip "visų
garsiausią karvedį ir vytil",
"didei garbingą žmogų". Ta-
čiau biografinių duomenų apie
Vytautą mažoka. Žinoma,
kad kunigaikštis Kęstutis,
būdamas jau brandaus am-
žiaus, vedė antrą kartą. Jo
žmona tapo žemaičių bajoro
dukra Birutė. Manoma, kad
jų sūnus Vytautas (vėliau
pakrikštytas Aleksandru) gi-
mė apie 1350 metus, nes ži-
noma, kad jis, turėdamas 20
metų, dalyvavęs 1370 metais
vykusiame Rūdavos mūšyje,
be to istoriniai šaltiniai liudija,

Vytautas Didysis 1392-1430 J. Mackevičiaus pav.

kad jis mirė 1430 metais, būdamas aštuoniasdešimties
metų.

Vytautas buvo kilęs iš grynai lietuvių kunigaikščių
šeimų ir visą savo gyvenimą paliko lietuvis. Vytautas ir
jo tėvas Kęstutis buvo nuolatiniai Lietuvos ir Žemaičių
krašto gynėjai. O ginti jie turėjo nuo ko, nes priešų
netrūko. Didžiausi nuolatiniai priešai buvo Kryžiuočių ir
Kardininkų – dabar jūs juos Kalavijuočiais vadinat –
ordinai.

Kryžiuočių ir Kalavijuočių Ordinais (vienas buvo

(nukelta į 4 psl.).

Paskelbti šių metų Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai. Daugiausiai šių metų Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premijų, teikiamų už reikšmingiausius pastarųjų penkerių metų kūrinius, atiteko rašytojams. Prestižinės premijos laureatus apdovanojimo komiteto nariai paskelbė gruodžio 12 d. Kultūros ministerijoje. Šiemet net trys iš devynių nacionalinių premijų skirtos literatūros srityje kuriantiems menininkams. Už savitą praeities ir dabarties jungtį, humanistinę poziciją knygoje "Vieškelyje džipai" apdovanojimas paskirtas rašytojui Juozui Apučiiui, o rašytoja Jurga Ivanauskaitė bus apdovanojama už atvirumą pasauliui bei jo kultūrinei įvairovei knygoje "Tibeto mandala" bei kintančių vertybių pojūčių romanuose. Dar viena premija literatūros srityje paskirta poetui Aidiui Marčėnui už klasikinių vertybių ir šiuolaikiškumo dermę poezijos knygoje "Dėvėti", "Žmogaus žvaigždė", "Pasauliai". Dvi premijos šiemet paskirtos ir dailininkams - Ksenijai Jaroševaitei už krikščioniškojo dvasingumo tradicijos įprasminimą skulptūrose ("Iš Jobo knygos", "Pakopų psalmė", grupė "Piligrimai") ir Laimai Oržekauskienei už kūrybišką šiuolaikinės meno kalbos atnaujinimą tekstilės priemonėmis ir prasmingas meno ir tikrovės sąsajas kūriniuose "Paskutinės nuotraukos", "Moterys: Danutė, Lina, Violeta, Kristina" ir "Jos vardas buvo Eglė". Kompozitoriui Vytautui Laurušui nacionalinė premija bus įteiktas už "Maldų simfoniją", koncertą orkestrui "Discorso concitato", "Concerto di corde" dviem violončelėms, trio "Paukščių turgus" ir "Seven Images", kitus kamerinius kūrinius, jų modernią,

ekspresyvią kalbą. 2005 m. Lietuvos nacionalinė premija paskirta kino režisieriui Arūnui Mateliui už humanistinių vertybių įprasminimą, dokumentinės kino eseistikos kalbą filme "Prieš parsikrendant į Žemę". Ši lietuvių režisieriaus kino juosta jau spėjo pelnyti tarptautinį pripažinimą - laimėjo pagrindinius tarptautinių dokumentinių filmų festivalių prizus bei buvo nominuota prestižinės Europos kino akademijos apdovanojimui "Geriausias 2005 metų Europos dokumentinis filmas". Teatro režisieriui Gintarui Varnui 2005 metų Lietuvos nacionalinė kultūros ir meno premija bus įteikta už šiuolaikinio žmogaus vidinio pasaulio išvalgas spektakliuose "Tolima šalis", "Portija Koglen", "Merlinas, arba Nusiaubta šalis" bei "Nusikaltimas ir bausmė". Už intensyvią ir įvairialypę kūrybinę raišką: lietuvių kompozitorių stambių simfoninių veikalų premjeras, ryškias ir brandžias klasikinės bei šiuolaikinės muzikos interpretacijas, garbingas apdovanojimas paskirtas dirigentui Robertui Šervenikui. Visiems devyniems laureatams premijos bus išskilmingai įteiktos Lietuvos valstybės atkūrimo dienos - Vasario 16-osios - išvakarėse. Laureatams įteikiamas Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato diplomai, ženklas ir pinigine premija - šiuo metu tai 42 tūkst. 500 litų (340 minimalių gyvenimo lygių). Premijas steigia Vyriausybė, jos mokamos iš valstybės biudžeto. Šiais metais nacionalinių premijų komitetas svarstė 24 kandidatūras, kurias pristatė kultūros institucijos, pavieniai asmenys bei komiteto nariai. Komitetas posėdžiuose išklausė 17 ekspertų, kurie apžvelgė visas kandidatūras, komiteto nariai taip pat lankėsi spektakliuose, koncertuose, parodose, skaitė knygas, kritikų vertinimus. Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos teikiamos kasmet už reikšmingiausius pastarųjų penkerių metų Lietuvos ir pasaulio lietuvių bendruomenės menininkų sukurtus kūrinius. Nacionalinės premijos teikiamos nuo 1989 metų.

BNS

Premjeras Algirdas Brazauskas patenkintas pasiektu susitarimu dėl Europos Sąjungos 2007-2013 m. finansinės perspektyvos ir dėl lėšų skiriamų Lietuvai. "Laimėjimas yra toks, kad tai yra daugiau nei 30 mlrd. litų per visus 7 metus - tai yra kiekvienais metais 1,5 mlrd. daugiau negu dabar mes turime iš ES", - sakė premjeras. Europos Sąjungos vadovai gruodžio 17 d. susitarė dėl ilgalaikio Bendrijos biudžeto septyneriems metams. Jį sudarys 862 mlrd. eurų - tai yra 13 mlrd. daugiau, nei buvo siūlyta anksčiau. Susitarti pavyko po to, kai Didžioji Britanija sutiko sumažinti jos gaunamą kompensaciją iš Europos Sąjungos biudžeto, o visos šalys, pirmiausiai Vokietija, mokėti daugiau. Papildomi trylikos milijardų eurų bus padalinti tiek naujųjų tiek senųjų Bendrijos šalių sanglaudos bei kaimo plėtros fondams. Kaip pranešė Vyriausybė spaudos tarnyba, Lietuvai per septynerius metus teks daugiau nei 36 mlrd. litų. Lietuva kasmet gaus 56 proc. lėšų daugiau, nei jai vidutiniškai yra skiriama 2004-2006 m. laikotarpiu. Pasak A. Brazausko, sutartas ES biudžetas Lietuvai reiškia, kad vienas litas, įmokėtas į ES biudžetą, sugrįš penkiais litais. *Elta*

Turizmo projektų atrankos komitetas Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą rekomendavo skirti 5 turizmo projektams, kuriems paskirstyta 17,5 mln. litų. 3,83 mln. litų skirta UAB „Liuks“ „Santakos“ viešbučio Kauno senamiestyje paslaugų plėtrai. UAB „Belvilis“ centrui Molėtuose gaus 3,13 mln. litų paramos. 2,18 ml. litų skirta bendrovei „PRPC“ poilsio namų „Dalia“ rekonstrukcijai. UAB „Nidos perlas poilsio namų „Kastytis“ Nidoje rekonstrukcijai į trijų žvaigždučių viešbutį skirta 2,89 mln. UAB „Noringė“ trijų žvaigždučių viešbučio įkūrimo Marijampolės mieste projektui skirta 5,5 mln. litų. 2006 m. Turizmo projektų atrankos komitetas svarstys viešojo turizmo projektus, kuriems numatoma paskirstyti daugiau kaip 240 mln. litų ES paramos. *Elta*

Neklauskime Naujųjų Metų...

*Neklauskime Naujųjų Metų,
ką jie mums žada.
Pagalvokime,
ką mes jiems pasiryžę duoti.*

Kaip pakeleivis senelis, tiek laimės žadėjęs, dingsta mums iš akių, taip ir senieji metai, tarsi gražius pažadus pamiršę, nueina praeitin. Sutikdami Nauuosius Metus, vienas kitam linkime laimės, nors žinome, kad tikroji laimė čia lyg paparčio žiedas, kurio dar niekas nematė – niekas nenuskynė. Bet jei mūsų linkėjimai buvo nuoširdūs – neveltui gero linkėjime. Kiekvienas nuoširdumas yra didelė artimui dovana, už pinigus neįgyjama brangenybė. Nuoširdumą parodydami artimo nenuskriaudėme, bet jį papildėme, suteikėme jam nors truputį džiaugsmo, laimės. Nekartą esame patyrę, kad žodis yra galingas, kartais turįs lemiamos reikšmės: jis gali artimą pražudyti arba jį prikelti. Panašiai yra ir su linkėjimais. Tegul linkėjimai ne visi ir ne visada įvyksta, tačiau jų socialinė-psichologinė reikšmė yra visuomet prasminga. Linkėjimai yra plataus masto paguoda, reikalinga ir vargšams, ir turtingiesiems ir dvasios galiūnams.

Aišku, linkėti nesąmonių bus ne tik nenuoširdu, bet ir neprotinga, išskyrus tą atvejį, jei tokiu linkėjimu padarytume artimui skanaus juoko... Juokas kartais yra vertesnis už gražiausią dovaną, gerus linkėjimus. Sveikas humoras – turtingos ir kitus praturtinančios sielos požymis. Toks humoras neretai naudojasi nesąmonėmis, kad sąmonėn grįžtų proto ir širdie harmonija. Bet linkėti vertingų ir galimų dalykų yra naudinga ne tik dvasiniu, bet ir materialiniu atžvilgiu. Gera nuotaika, malonus veidas visada žada pasisėkimą. Toks žmogus turės daugiau draugų, užtarėjų, be kurių gyvenimas yra lyg trapaus augalėlio likimas pakelėje: nuo kiekvieno pakeleivio malonės daugiau ar mažiau jis priklauso, kiekvienas jam gali padėti arba pakenkti. Pagaliau šypsena, giedrumas pratęsia dvasios jaunystę. Juo daugiau jaunystės ir rimties, juo daugiau džiaugsmo ir sėkmės.

Retai kam šis linkėjimų ir laimės samprotavimas bus naujiena. Bet dar mažesnė naujiena yra tai užsimiršti, amžinai laiko neturėti padėkoti arba palinkėti. Ir taip tie visi "užsimiršimai", "laiko neturėjimai" be reikalo žmonių santykius suardo. Tuo tarpu gilesnis linkėjimų prasmės supratimas ir į tai dėmesio atkreipimas žymiai palengvintų tarp žmonių bendravimą. Žmogaus gyvenimo ratai nėra tokie patvarūs, kad jie pajėgtų nesocialią būtybę nuvežti iki arčiausios, kukliausios laimės vartų.

Neklauskime Naujųjų Metų, jiems prisitartinus, ką jie mums žada, bet pagalvokime, ką mes jiems esame pasiryžę duoti. Nepamirškime: nori būti laimingas – laimę nešk kitam, nes nejučiomis ir paslaptingai ji grįžta tau pačiam.

T.Ž.

AMERIKOS LIETUVIŲ XIV KONGRESO ir 65-ojo ALTO SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

2005 spalio 21-23 d., Chicago

1. Sveikiname visus XIV-ojo Kongreso dalyvius, prelegentus ir svečius, aktyviai dalyvavusius Amerikos Lietuvių Tarybos Kongrese.

2. Sveikiname ALTO Valdybą bendradarbiaujančią su JAV Lietuvių Bendruomene bei kitomis visuomeninėmis organizacijomis, jungiančią išeivijos pajėgas bendram ir vieningam darbui.

3. Raginame Amerikos Lietuvių Tarybą išlaikyti ir plėtoti savo atstovybę Washingtone – *Joint Baltic American National Committee* (JBANC).

4. Pritariame ir raginame ALTO Valdybą plėsti ALTO skyrių ir rėmėjų tinklą, ypatingą dėmesį kreipiant į pavienius asmenis bei organizacijas, norinčias prisidėti prie ALTO veiklos.

5. Pritariame ALTO Valdybos nutarimui kelti Karaliaučiaus Krašto klausimą, kad jo likimas būtų sprendžiamas kaip teisėtas lietuvių tautos paveldas.

6. Raginame Lietuvos Respublikos Vyriausybę nepakeisti priimto įstatymo "Dėl SSSR okupacijos žalos atlyginimo".

7. Raginame Lietuvos Vyriausybę nedelsiant sustiprinti Lietuvos sienų ir oro erdvės saugumą.

8. Stipriai pasisakome prieš gresiantį pavojų, ir raginame Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėti visas pastangas, kad Rusijos naftos eksploatuotojai laikytųsi ekologinės švaros taisyklių ir toliau raginame išreikšti griežtą protestą prieš Vokietijos-Rusijos planus padaryti Baltijos jūrą naftos tiekimo vamzdžiu.

9. Raginame ALTą tęsti dedamas pastangas, kad JAV Kongrese ir Administracijoje būtų siekiama tiek programinės, tiek finansinės paramos Lietuvos Respublikai.

10. Sveikiname ir džiaugiamės, kad JAV Kongreso narys John M. Shimkus nutarė kandidatuoti dar vienai kadencijai ir sėkmingai vadovauti Baltic Caucus JAV Kongrese.

11. Sveikiname ALTą už glaudų bendradarbiavimą su Vidurio Rytų Europos Koalicija (*Central Eastern European Coalition* – CEEC).

12. Raginame ALTO Valdybą skirti reikiamą dėmesį jaunimo ir naujai atvykusių tautiečių įtraukimui į ALTO veiklą.

13. Dėkojame Tautos Fondui už nuolatinę ir dosnią paramą Amerikos Lietuvių Tarybos veiklai.

14. Džiaugiamės ALTO Valdybos iniciatyva palaikant tamprius ryšius su LR diplomatine tarnyba.

15. Sveikiname iniciatyvą pastatyti Komunizmo aukų paminklą JAV sostinėje ir raginame visus rėmti šį projektą, kad ateinančiais metais tai būtų įgyvendinta.

16. Kviečiame ir raginame visus geros valios tautiečius prisidėti prie Amerikos Lietuvių Tarybos veiklos.

Rezoliucijų komisija:

Pranas Jurkus (pirmininkas), dr. Jonas Valaitis,
Algis Regis, dr. Ramūnas Kondratas.

Kuo mums brangus Vytautas Didysis?

(atkelta iš 1 psl.)

įsikūręs 1230 m. Prūsiose, kitas – 1225 m. Livonijoje), prisidengę Kristaus mokslo skelbimu, stengėsi nukariauti kuo daugiau kaimynų pagonių žemių. Viena tokia šalis buvo mūsų Žemaitija, dėl kurios buvo pralietas daug kraujo. Daugel kovų kilo, bet žemaičių nepavyko palaužti. Po nelaimingo mūšio su žemaičiais Šiaulių apylinkėse 1236 metais, priešai galutinai įsitikino, kad vieni nepajėgs nugalėti atkaklių ir narsių žmonių. Todėl ir nenuostabu, kad po šio didelio pralaimėjimo kryžiuočiai ir kardininkai, baimės apimti, skubėjo sudaryti sąjungą. Ordinas susijungė 1237 metais. Kad jų sąjunga būtų tvirtesnė ir glaudesnė, reikėjo pašalinti iš kelio žemaičius, trukdančius abiem ordinams tiesiogiai susisiekti sausumoje. Dėl to žemaičių kovos su priešais dar labiau pasunkėjo, o ypač po to, kai Vokietijos Ordinas, 1283 metais nukariavęs Prūsus, persikėlė per Nemuną ir ėmė pulti pačią Žemaitiją. Nuo 1283 metų iki 1422 metų tęsėsi ilgos ir žiaurios kovos.

Daugiausiai – net iki žilos senatvės – su Vokiečių Overdu teko kovoti Kęstučiui. Kęstučiui žuvus, kovos, tarsi testamentu skirtos, atiteko jo sūnui gabiam Vytautui. Vytautas pagaliau ir atmezgė tą Gordijaus mazgą. Tačiau jam kovoti buvo sunku, nes vienam atiteko didelės valstybės reikalai, kai tuo tarpu jo tėvas tais reikalais pusiau dalijosi su Algirdu, nekalbant jau apie jų taktinį Liubertą, valdžiusį – žemes pietų Rusijoje. Vis dėlto santykiuos su kryžiuočiais Vytautas puikiai mokėjo laviruoti: kai jam tekdavo žygiuoti toli į savo valstybės rytus ar pietus, tai Vytautas su kryžiuočiais sudarydavo sutartį, pagal kurią žemaičius atiduodavo jiems. Taip Vytautas pasielgė kelis kartus. Šitoks žemaičių atidavimas atrodo nepateisinamas. Bet čia turime prisiminti Vytauto politiką. Žemaičių kaina jis laimėdavo taiką su kryžiuočiais, kuri jam buvo reikalinga naujoms žemėms rytuose užkariauti. Visai netenka abejoti, kad Vytautas tokiais atidavimais būtų amžiais atsižadėjęs žemaičių. Visas sutartis su kryžiuočiais jis darydavo tik tam, kad savo žygių metu apsisaugotų nuo kaimynų puolimų. Kai tik Vytautas pabaigėdavo sumanytą žygį, tuoj pat stengdavosi atgauti Žemaitiją. 1408 metais pavykus visai įsigyventi žemaičiuose; statė ten pilis, bei tvirtoves, traukė savo pusėn dovanomis (javais ir arkliais) vietinius gyventojus. Netrukus kryžiuočiai ėmė skųstis, kad žemaičiuose pasklido iš kažkur atsiradę rusai, totoriai. Kreipėsi į Vytautą, prašydami atsiimti bajorus, kuriuos Ordinas pagal sutartį turėjo Lietuvai atiduoti, reikalavo, kad Lietuvos kunigaikštis uždraustų savo pirkliais keliauti į Žemaitiją. Taip ordinas tikėjosi sustabdyti prekybą. Lietuvos valdovas to nepaisė ir atsakė, kad Žemaičiai ir Aukštaitiai yra vienas kraštas, todėl jis negalės drausti susisiekti. Kadangi Vytautas neskubėjo atsiimti savo žmonių, Ordino užmačios atskirti Žemaičius nuo Lietuvos buvo sustabdytos. Kerštaudami Žemaitijos „savininkai“ ėmė Ragainėje sulaikinėti Jogailos iš Torno

Jovita Žekaitė prie Kalėdų eglutės

Vyslos upe, Baltijos jūra bei Nemunu siunčiamus javus. Vytautą tai stipriai užgavo ir jis pasiuntė kariuomenę Žemaičių užimti. 1409 metais Rumbauto vadovaujama kariuomenė įsiveržė į Žemaičius ir pačių žemaičių padedama išvijo kryžiuočius. Taip Vokietijos ordino viltys ir pastangos įsitvirtinti Žemaitijoje vėl buvo palaidotos.

Po šio sukilimo Ordinas aiškiai jautė artėjantį karą su Lietuva. Dabar jam rūpėjo sužinoti, kaip karo atveju elgtųsi Lietuva. Į diplomatinius kryžiuočių pasiuntinių klausimus Jogaila vis neatsakė. Tik gerokai vėliau Lenkijos karalius aiškiai pareiškė, jog tokiame kare palaikys savo brolių Vytautą. Nieko nelaukdamas Ordinas užpuolė Lenkijos žemes – Dobrynės kraštą, esantį dešiniajame Vyslos krante, Prūsų pasieny. Netrukus užėmė Drezdenką ir Santoką. Karas truko neilgai, nes abi pusės ilgesnei kovai nebuvo pasiruošusios. Čekijos karaliui Vaclovui tarpininkaujant, 1409 metų spalio 8 dieną buvo sudarytos paliaubos, turėjusios tęstis iki ateinančių metų Šv. Jono (birželio mėnesio 24 dienos). Toks staigus Ordino puolimas tikriausiai buvo padarytas siekiant nugalėti Lenkiją ir atitraukti ją nuo Lietuvos; lengvai gi sudarytos paliaubos liudija, kad Vokiečių ordinas, kaip ir lenkai, karui nebuvo pasiruošęs.

“Karas neišvengiamas” – tą suprato ir Ordinas, ir Vytautas.

Vieta, kur turėjo susitikti priešų kariuomenės, buvo nelygi, kalnuota. Sąjungininkų kariuomenė sustojo arčiau Laubnero ežero. Ji užėmė kalnuotesnes vietas, buvusias

Laubnero ežero šiaurės vakaruose. Ant tų kalvelių buvo krūmų ir girių, galėjusių paslėpti dalį kariuomenės. Iš kairės ir dešinės sąjungininkų pusės buvo ežerai, kurie būtų trukdę priešam juos apsupti. Pietų vakaruose buvusios žemesnės vietos sudarė nedidelį slėnį. Už slėnio vėl ėjo pakilesnės iki Žalgirio, kur telkėsi kryžiuočių kariuomenė. Abi armijas skyrė slėnis. Pulkai ėmė rikiuotis kautynėms.

Lietuvių ir lenkų karo pajėgas tvarkė Vytautas. Ordinas lietuvių pusėje išrikiavo stipriausias savo pajėgas.

Užvirė kova. Po 3 kautynių valandų šalia lietuvių prisidėjo lenkai. Jėgų persvarai kryptant į sąjungininkų pusę, kryžiuočių pulkam į pagalbą atėjo ir pats vadas su savo kariauna. Mūšis buvo sudėtingas ir permainingas, abi pusės suprato, kad jis lemtingas. Po ilgos ir įirtingos kovos sąjungininkai laimėjo. Tai buvo labai svarbus mūšis, amžiams palaužęs Ordino galybę ir įrodęs, kad lietuviai ne tik narsūs, stiprūs ir sumanūs, bet ir neįveikiami.

Žinoma, šioje kovoje didžiausias nuopelnas priklausė Vytautui. Jo sumanumas, išvalgumas, mūšio taktika, drąsa ir narsa padėjo lietuviams sutriuškinti Ordiną.

Vytautas Didysis vertas šlovės ir pagarbos ne vien tik dėl apgintos tėvynės, lietuvių laisvės, bet ir dėl to, kad jo valdymo metais sustiprėjo Lietuvos ekonomika, vystėsi švietimas ir kultūra. Rūpindamasis žmonių gerbūviu jis net plačiai vystė prekybą su kitais kraštais, bet ir kviesdavo įvairių sričių amatininkus, meistrus, skatino savo tėvynainius mokytis amatų, imtis verslo. Tuo metu sparčiau ėmė augti miestai. Socialinių-ekonominių permainų dėka susikūrė stiprių ir galinčių gerai apsiginkluoti žemvaldžių sluoksnis. O tai buvo labai svarbu nuolat kariaujančiai Lietuvai.

Valdant Vytautui buvo suorganizuota didelė didžiojo kunigaikščio raštinė. Raštija tapo neatskiriama nuo politikos, administracinės ir teisinės veiklos dalimi. Lietuvoje buvo susirūpinta mokyklų steigimu. Taip Lietuva įgijo galimybę sparčiau perimti Europos kultūrinės vertybes. Dėl to ji galėjo išsilaikyti tarp kaimyninių šalių.

Kaip žmogus ir valdovas, Vytautas pasižymėjo ne tik sumanumu, narsa, drąsa, gabus jis buvo ir kantrybe, nuolat rūpinosi karių mokymu. Jis pats jodavęs su kariais medžioti ir taip lavinęs karių vikrumą, drąsą, taiklumą...

Daug papasakojau apie Vytautą Didįjį, bet visų jo gyvenimo įvykių nesuminėsi, nuopelnų neišvardinsi. Šis Žmogus tikrai buvo Didis ir buvo vertas Lietuvos karaliaus karūnos. Tą jautė ir žinojo ne tik lietuviai, bet pripažino ir svečios šalys. 1430 metų spalio 31 dieną buvo numatytas Vytauto Didžiojo karūnavimas. Į iškilmes atvyko Jogailla bei dar daug svečių, tačiau Vytautas mirė...

Nutilo ir susimąstė ažuolas. Aš prisipažindavau prie jo kamieno ir pajutau virpulį. Atrodė, kad kažkokia nenusakoma jėga srūva iš ažuolo kamieno į mane. Jėgos užplūsta ir, vos spėjusi padėkoti ažuolui,

pasileidžiu taku, vedančiu į namus. Dabar kojos nešė nešė, o galvoje skambėjo ką tik girdėtas ažuolo pasakojimas. Mano širdis prisipildė pagarbos ir pasididžiavimo iškiliausiais mūsų krašto asmenybei – Vytautui Didžiajam. Norėjosi jam sušukti: "Nors Tu ir nebuvai karūnuotas, bet lietuviui Tu buvai ir likai karaliumi!"

Kai aš važiuodavau į Varėną, Perlojoje žvilgsnį pasukdavau į dešinę, nes žinojau, kad ten stovi Vytauto Didžiojo paminklas. Tiesa, prie jo buvau gal vos porą kartų, tačiau jis ryškiai išskildavo mano atmintį. Supratau, kad nuo šiol jis man taps iškalbingesnis.

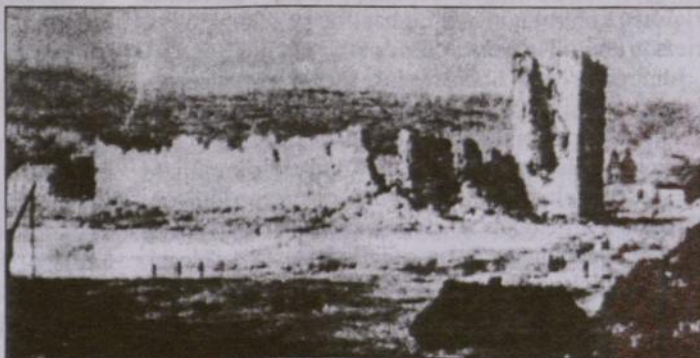
Skubant namo, naujos mintys vis plūdo ir plūdo. Prisiminiau, kad minint Vytauto Didžiojo mirties 500-tąsias metines, daugelyje Lietuvos vietų buvo pastatytas paminklas Vytautui Didžiajam atminti. Šiandien aš supratau, kad kiekvienas lietuvis šiam Žmogui paminklą turime pastatyti savo širdyje ir rūpintis, kad ne gėlės nevystų, bet atminimas apie jį būtų gyvas amžiams.

Visai prie namų atsigręžusi į ažuolą jau žinojau, ką papasakosiu atsakinėdama. Ažuolas pritariamai lingavo šakomis...

*Šis Jovitos Žekaitės straipsnis laimėjo Vilniaus Vytautų klubo (pirmininkas Vytautas Paulaitis) konkursą. Apie autore: Jovita Žekaitė yra Liškiavos pagr. mokyklos 7-tos kl. mokinė. Jos lietuvių kalbos mokytoja – Marijona Garvelienė. Mokyklos adresas: liskiava@takas.lt.

Spausdindami šį premijuotą rašinį džiaugiamės ir pripažįstame, kad Lietuvos jaunimas jau atsibudo iš dešimtmečiais Lietuvoje bruktos sovietų ideologijos, kad Lietuva - tik "šalis", o ne "tėvynė". Šis rašinys galutinai sustiprina mūsų tikėjimą, kad Lietuvos jaunimas tęs mūsų - išeivių - penkis dešimtmečius trukusią meilės kovą už Lietuvą, jos garbingą istoriją ir kalbą. Kai jaunuolis aukoja laisvą laiką ir energiją išgilinti į Lietuvos istoriją, jis myli Tėvynę Lietuvą. Garbė Jos jaunimui! Garbė Jovitai Žekaitėi ir jos mokytojams! Garbė mūsų pastangų tęsėjams!

Redakcija

Krėvos pilies griuvėsiai XIX a. Šioje pilyje buvo nužudytas Kęstutis ir kalintas Vytautas Didysis

LUOKĖS VALSČIAUS BOLŠEVIKAI ANTROSIOJOS SOVIETINĖS OKUPACIJOS PRADŽIOJE

Gintaras ŠIDLAUSKAS

(pradžią nr. 45)

LKP(b) Luokės valsčiaus komitetas priėmė nutarimą: „Perspėti drg. Pocevičių iki š. m. spalio 15 d. atvesti savo švogerus iš bandos, o jeigu neatves iki nurodyto laiko - bus išmestas iš partijos eilių”.

Tuo metu Luokės valsčiaus komjaunuoliams vadovavo Žukauskas. Pastarasis savo tėvą palaidojo su bažnytinėmis apeigomis. Komunistai jam griežtai priekaištavo ir klausė, kodėl jis su savo žmona ėjo į bažnyčią laidoti tėvą: „Valsčiaus komjaunimo sekretorius yra jaunimo vadas, privalantis duoti visiems pavyzdį. Tėvą reikėjo palaidoti komunistiškai. Tačiau tai nebuvo padaryta. Todėl nenuostabu, kad daug komjaunuolių dar lanko bažnyčią. Valsčiuje veikia daug komjaunuolių, o jų sekretorius, palikęs savo armiją, nuėjo į bažnyčią. O juk tuo metu visas valsčiaus aktyvas organizavo raudonąsias gurguoles. Baisu, kad komjaunuoliai bažnyčioje dirma-voja pas vyskupą. Sekretorius savo elgesiu visiškai nužemino komjaunimo autoritetą”.

Biržuvėnų sovietinio ūkio Naujikų skyriaus vedėjas Silkinis su buhalterė Andriuskaite surinko gyventojų parašus, kad MGB paleistų areštuotą Luokės bažnyčios kleboną J. Gaidelionį (kunigas 1948 m. suimtas ir nuteistas 10 m. lagerio – pastaba mano). Už šią akciją komunistų susirinkime jie gavo pylos, nes “rinko parašus dėl išvežto banditų pakaliko Luokės klebono, o reikia užsiimti ne tuo, o savo tiesioginiu darbu”.

Ypač karingai nusiteikęs valkomo sekretorius Damanauskas: “Esama komunistų, kurie nekelia savo politinio lygio, neskaito laikraščių. Tai - Žukauskas, Beloglazova, Kuprienė. Pastaroji Biržuvėnų tarybiname ūkyje įvykusiame moterų susirinkime pareiškė, kad į moterų organizaciją delegatėmis užsirašyti galima, nes tai nekomunistinė organizacija ir banditai jos nemuša. Taip dirbti negalima. Mes - 17 valsčiaus komunistų - galime apversti visą valsčių aukštyn kojom. Mes galime viską padaryti, jei įgysime aukštą politinį lygį. Reikia griežčiau kontroliuoti išvežtų banditų ryšininkų ūkius, griežton kontrolėn paimti buožes sabotuotojus”.

Įsimintini ir MGB Luokės valsčiaus poskyrio viršininko Umanskij pasisakymai. Štai dar viena jo “sentencija”: “valstybės turtą reikia mylėti taip pat kaip savo”.

Luokės valsčiaus vykdomojo komiteto pirmininko pareigose Stankų pakeitė Šimkus. Nespėjęs apšilti kojų tuoj buvo sukritikuotas: “Nežino žiemkenčių sėjos plano, išvežtųjų banditiniuose ūkiuose sėja vykdoma visai blogai. Prie pirmininko namų nuolat stovi bobų eilė, nežinia ko jos ten nori, juk yra įstaiga ir reikia taip dirbti, kad žmonės su savo reikalais eitų į įstaigą ir kad bobos daugiau nestovėtų su krepšiais prie namų. Pirmininkas su valsčiečiais elgiasi nekultūringai, tuo žemina savo kaip pir-

mininko autoritetą. Būtina su žmonėmis elgtis mandagiai, tarybiškai”.

Komunistai nuolatos lankė įvairius ratelius. Pavyzdžiui, ratelį Lenino, Stalino autobiografijoms nagrinėti 1948 m. lankė 22 stribai, ratelį rusų kalba VKP(b) trumpajam kursui nagrinėti lankė 8 žmonės, pastarajam vadovavo Umanskij. Valsčiuje sudaryti 6 politinio lavinimosi rateliai. Jų veikloje dalyvavo visi valsčiaus komuniagos, 36 komsomolcai, 30 kitų sovietinių aktyvistų.

Napamirštama ir kolektyvizacija. Komunistai konstatuoja, kad gyvuliai kol kas dar laikomi individualiai, pas valstiečius ir nėra suvesti bendrai į vieną ar kelis tvartus. Šitai būtina kuo greičiau padaryti, paskirti prižiūrėtoją ir už tai paskirti darbadienius. Išvada: “Karvės turi atrodyti gražiai, kaip socialistinė nuosavybė”. Taigi Luokės socialistiškos karvės irgi turi būti sovietizuotos.

Ilgametis komunistas Stroga savavališkai paėmė arklį iš “Šatrijos” kolūkio valstiečių. Tai - politinis nusikaltimas, nes ką tik sukurta kolchozą reikia stiprinti, o ne griauti. Jam nurodyta nedelsiant sugrąžinti kolektyviniam ūkiui arklį. Tačiau Stroga arklį atsisakė grąžinti. Draugai konstatuoja: “Tai silpnina socialistinį sektorių Lietuvoje”.

Netrukus įsteigti kolchozai “Naujas gyvenimas”, “Raudonoji žvaigždė”. “Naujo gyvenimo” kolūkis aria laukus bendrai, keturiomis brigadomis, turi 27 arklius, 40 darbingų žmonių, tačiau arkliai nesuvesti į vieną krūvą. Juk tarybiniai gyvuliai irgi privalo gyventi kolektyviškai.

1948 m. lapkričio mėn. Luokės valsčiuje jau buvo 68 komjaunuoliai, iš jų progimnazijoje - 16.

Kartais gali susidaryti įspūdis, kad valsčiaus partorgas turėjo daugiau politinės galios už MGB valsčiaus viršininką. Partorgas susirinkime priekaištavo Umanskij, kad šis nevadovauja politinio ratelio prie MGB užsiėmimams, o juk būtina ugdyti jaunos komunistus.

Valčiaus vykdomojo komiteto pirmininkas Šimkus jau prašosi atleidžiamas iš pareigų. Komunistai nesutinka jį iš pareigų atleisti: “20 metų kirtai mišką, buvai darbininkas, tai gana, dabar buožes tegul juoda darbą dirba, o mes, darbo žmonės šiandien stojame prie atsakingo darbo. Jei mumis patikėjo partija ir vyriausybė, tai turime pasitempti ir dirbti kaip priklausau, o ne pulti į paniką. Šimkus neturi darbo stiliaus, darbo plano. Reikia daugiau kontroliuoti tarnautojus. Negalima neatsakingai kalbėti, kalboje reikia būti atsargiam, kad valstiečiai nejaustų prievartos, nereikia jų gąsdinti prokuroru. Kolūkio valstiečių susirinkime Šimkus pasakė: “Atėjote visi girti, po dviejų metų nebeturėsite iš ko gerti”.

Ką tik pradėjusiems dirbti nemokslingiems tarnautojams sakoma: “Reikia mokintis. Jei nesimokinsi,

išaugo nauji kadrai ir tave greit pakeis. Tuomet liksi nuošaliai išmestas į šiukšlyną. Negalima girtuokliauti, nepareiti namo nakvoti. Laikas mesti visus blogus pa-pročius”.

Ir vėl tas pats: Luokės žemės ūkio kooperatyvo draugijos laukuose eilinį sykį liko nenukastos bulvės.

Atsakingai svarstytas klausimas “Dėl likvidavimo banditų palėpės”. Konstatuota, kad mažai kovojama su partizanų ryšininkais. Naujiku apylinkėje karinėje operacijoje dalyvavo jaunesnieji leitenantai komjaunuolis Stankus ir komunistas Filatov. “Jie buvo atsidūrę viename kambaryje su banditais ir leido šiems pabėgti iš apsupimo. Tai – baisu”.

Iš tikrųjų partizanų išsigandęs Filatov leido šiems ištrūkti iš apsupto namo. Su juo kartu buvo komjaunuolis MGB operatyvinis igaliojiniu Stankus. “Su banditais reikia vesti aršią kovą” - piktinosi Luokės bolševikai. Jų susirinkime nutarta: “Komunistas, liaudies gynėjas Filatov prarado autoritetą, nekelia politinio lygio, dažnai girtuokliauja. Jau buvo daug kartų svarstomas jo elgesys. Jis kartu su MGB igaliojiniu jaunesniu leitenantu Stankumi paleido banditus. Tai įvyko 1948 m. lapkričio mėn. Naujiku apylinkėje. Liaudies gynėjų būrio vadas Filatovas, palikęs liaudies gynėjus, su Stankumi nuėjo ieškoti pavalgyti ir išgerti. Atėję pas vieną spekuliantą sužinojo, kad gretimame kambaryje už sienos yra banditai. Išsigandę Filatovas ir Stankus tuoj išbėgo ir pasislėpė už gretimą namą. Banditai, pamatę liaudies gynėjus, iššoko pro langus. Liaudies gynėjai į juos atidengė ugnį. Tuo tarpu Filatovas su Stankumi į bėgančius banditus nepaleido nei vieno šūvio, tik gulėjo prisiglaudę ant žemės ir žiūrėjo, kuo viskas pasibaigs. Tai jau ne pirmas kartas, kai Filatovas iš po savo nosies

išleidžia banditus. Filatov pareikšti griežtą išpėjimą įrašant tai į asmens bylą”.

Luokėje būta komunistų, kurie net nežinojo, kur yra kolektyviniai ūkiai ir juose nė karto nesilankė. Tačiau kai kurie į kaimus išvykę aktyvistai elgėsi labai iššaukiančiai. Pavyzdžiui, Kuprys grasino žmonėms, kad jei šie neužsisakys sovietinių laikraščių, išves.

Nuolatos pabrėžiama, kad spaudos platinimas - pats svarbiausias reikalas, bolševikinis žodis turi pasiekti kiekvieną gyventoją, kiekvieną darbo žmogų. Luokės pašto viršininkas Remeikis laukia, kol patys žmonės ateis spaudą užsiprenumeruoti, nesiunčia į kaimą savo tarnautojų spaudos platinti, todėl žlunga spaudos išplatavimo limitas. Laikraščių išplatavimo limitas Luokės valsčiui - 2064 egzemplioriai, o išplatinti 1155 egzemplioriai.

1948 m. valsčiuje veikė 5 kolektyviniai ūkiai, apjungę 114 valstiečių šeimų. Valstiečiai buvo verčiami dalyvauti iškelti kandidatus į liaudies teismo tarėjus.

Luokės komunistai eilinį kartą piktinasi, kad MVD organai nekovoja su samagono gamintojais, neieško iš gyvenamųjų vietų pasitraukusių “buožių”. Ko norėti: patys milicininkai per dienas girtuokliauja, geria tą patį samagoną, kurį gauna iš jo gamintojų, kuriuos išaiškinti jie privalo. Konstatuota: “Užfiksuoti faktai, kad patys liaudies gynėjai pardavinėja samagoną. Gėrimas paplitęs visame valsčiuje aukščiausioje lygyje. MVD Luokės valsčiaus poskyrio viršininkas Timofejev šiose pareigose dirba nuo 1947 m. Samagono gamintojai ir slapti restoranai nelikviduojami. Timofejevas paėmė kyšį (dvi žais ir 50 rublių) iš Mikulevičiaus. Timofejev moraliai visai smuko, nuolatos girtauja, jo pavaldiniai irgi nieko nedirba, per dienas girtuokliauja”. Neapsikentęs Luokės valsčiaus bolševikų partijos komitetas nutarė: “Timofejev Ivan Ivanovič išmesti iš VKP(b) eilių ir prašyti MVD Telšių apskrities viršininką Panasenکو nuimti jį nuo pareigų”. Timofejev pašalintas iš VKP(b) narių už MVD organų diskreditavimą, žmonių mušimą, jų areštavimą be jokio pagrindo, girtuokliavimą.

1949 m. Luokės valsčiaus komunistinę organizaciją sudarė 3 pirminės-partinės organizacijos, kurios veikė prie valsčiaus vykdomojo komiteto, valsčiaus MVD poskyrio ir Biržuvėnų sovietinio ūkio. Valsčiaus partinę organizaciją sudarė 11 VKP(b) narių ir 10 kandidatų į VKP(b) narius.

Vėl problemos dėl Luokės pašto viršininko. Jam vietiniai komunistai pareiškė labai rimtus kaltinimus: “Remeikis ėmė girtauti. Jis labai blogai savo vadovaujamoje įstaigoje elgiasi su joje dirbančiais komjaunuolius, jų tiesiog nekenčia. Kai į komjaunimą norėjo įstoti pašto tarnautojai Jomkevičius ir Jonavičius, Remeikis jiems pareiškė, kad jei šie įstos į komjaunimą, bus nedelsiant atleisti iš darbo pašte. Remeikis aiškiai pradėjo eiti nebetarybiniu keliu. Sudaręs brigadą, jis masiškai nupjauna radijo mazgo ir telefono laidus, taip pat nupjovė milicijos laidus, kai ši laiku neapmokėjo sąskaitos. Jei kas pavėluoja užmokėti už radijo mazgą,

Žiema

tuoj nupjaunami laidai. Kariškiams atėjus į paštą atsiimti laiškų, reikalauja užmokėti. Praleidžia banditų laiškus. Iš jo banditai buvo atėmę 10 tūkst. rublių. Iš vieno gyventojų Remeikis buvo atėmęs „Valstiečių laikraščio“ prenumeratos kvitą, nors šis pinigus buvo užmokėjęs. Žmonės reguliariai negauna spaudos. Tai jis daro tyčia. Remeikio žmona du mėnesius banditui Mironui nešiojo maistą. Žmona palaiko ryšius su banditais. Remeikis apsileido kaip kelmas iki paskutiniųjų. Telefono ryšys veikia blogai. Tai – grynas sabotazas. Jo žmona yra sakiusi, kad greitai vėl bus mūsų valdžia, ko čia lenda, kalės, aš buvau ir būsiu ponis. Remeikis susirinkime teisinosi, pažadėjo taisyti, davė žodį, kad daugiau su tokia žmona negyvens. Pritarė, kad bolševikų spauda – pats svarbiausias gyvas agitatorius. Nurodyta pašto viršininkui žiūrėti į komjaunuolius kaip į atsidavusius tarybinei santvarkai žmones.

Komjaunimo Luokės valsčiaus komiteto sekretorė Darskevičiūtė, iškviesta į komunistų susirinkimą ir išklausiusi jai pareikštas pastabas, pasakė: „Mane daug kritikavote, bet reikėjo dar daugiau“. Luokės valsčiuje jau 68 komjaunuoliai.

1949 m. Luokės valsčiuje jau veikė 16 kolektyvinių ūkių: „Naujo gyvenimo“, „Raudonosios žvaigždės“, „Šatrijos“, „Tarybų Lietuvos“, Žaduvėnų, Biržuvėnų, Moluvėnų, Smilgių, Dirvonėnų, Staniškės, „Vienybės“, „Žaibo“, Jonaičių, Petraičių, Gaulėnų ir Mediškės. Valsčiaus bolševikinio komiteto nariai šefavo kolūkius. Kadangi į kolūkius pralenda „buožės“, reikia daugiau bolševikinio budrumo. Būtina aktyviai aiškinti kolektyvinio ūkio pranašumus prieš individualų. Ypač kolūkių steigimas paspartėjo po masinių trėmimų.

Į Luokės valsčių komandiruotas LKP centro komiteto atstovas pareiškė: „Mes čia esame atvykę jau trečia diena, o nusipirkti nors kokio maisto negauname, su nakvyne irgi visai blogai, gauname tik arbatos, nieko kito pas jus nėra“.

1949 m. bendras Luokės valsčiaus plotas buvo 16874 ha. Valstiečių kiemų – 1205. Apjungtos žemės plotas – 7000 ha. Apjungta valstiečių kiemų – 525. Iš viso kolektyvizuota 53 procentai valsčiaus.

Pažymėtina, kad nuo 1949 m. antros pusės komunistų partijos Luokės valsčiaus komiteto nariai savo susirinkimuose ėmė daugiau laiko skirti ūkiniams klausimams, kolchozų stiprinimui, o grynai politinio pobūdžio reikalai buvo svarstomi vis rečiau. Nenuostabu: padėtis „stabilizuota“, dėl masinių trėmimų, teroro ir partizanų žūčių pasipriešinimas okupacijai ir sovietizacijai blėso, galima buvo pareiti prie ramesnio tono ir „ramesnių laiškų“.

*

Duomenys parinkti iš komunistų partijos (bolševikų) Telšių apskrities Luokės valsčiaus komiteto ir sovietinio-partinio aktyvo 1946-1948 metų susirinkimų dokumentų (protokolų), saugomų Lietuvos ypatingajame archyve.

Europarlamentarui V. LANDSBERGIUI įteiktas vieningos Europos Idėjos autoriaus vardo medalis

Europarlamentaras Vytautas Landsbergis medaliai įteikimo metu

Pirmajam faktiniam Lietuvos vadovui po nepriklausomybės atkūrimo, europarlamentarui Vytautui Landsbergiui įteiktas vieningos Europos idėjos autoriaus Robert Schumano apdovanojimas. Vieno Europos Sąjungos įkūrėjo R. Schumano medalį V. Landsbergiui gruodžio 13 d. iškilmingos ceremonijos metu įteikė didžiausios frakcijos Europos Parlamente, Europos liaudies partijos – Europos demokratų grupės (ELP-ED) vadovas Hans Gert Poettering. „Mums, ELP-ED grupei, yra didelė garbė įteikti Jums, didžiam lietuviui ir didžiam europiečiui šį apdovanojimą, reiškiantį mūsų pagarbą demokratiniams vertybėms, žmogaus teisėms ir orumui“, – sveikinimo kalboje sakė Vokietijos krikščionių demokratų atstovas H. G. Poettering. Savo kalboje jis pabrėžė, jog nuo pat nepriklausomybės atkūrimo V. Landsbergis siekė pusę amžiaus sovietų okupacijos režimo sąlygomis gyvenusią Lietuvą grąžinti į Europą. Toliau jis kalbėjo: „Jūsų nuopelnai kovojant su komunizmu ir atkuriant nepriklausomą Lietuvos valstybę Europos istorijai yra labai reikšmingi. Nuo pat laisvos Lietuvos atkūrimo jūs gynėte savo šalies, kaip vieningos Europos dalies, viziją ir dėjote visas pastangas, kad Lietuva grįžtų į laisvą ir demokratišką valstybių šeimą“. Priimdamas apdovanojimą V. Landsbergis ragino Europą vardan pragmatinių interesų nenuolaidžiai Rusijai dėl demokratijos stokos ir pažeidžiamų žmogaus teisių. Jis, išreiškęs susirūpinimą, kad didžiosioms ES valstybėms narėms siekiant susitarimų su Rusija dėl energetinių išteklių tiekimo, ES tampa priklausoma nuo Rusijos „ekonomiškai ir netgi moraliai, nes ignoruoja Rusijos

(nukelta į 15 psl.)

Prasmingi susitikimai tęsiasi

Ambasadorius dr. Vytautas Dambrava lanko „Ažuolo“ vid. mokyklą

Prieš penkerius metus į Kauno „Ažuolo“ vidurinę mokyklą, nuo šių mokslo metų tapusią katalikiškąją, pakviečiau žinomą kovotoją už Bažnyčios ir Lietuvos laisvę, Lietuvos partizanų kapelioną monsinjorą Alfonsą Svarinską. Vėliau – savo buvusį dėstytoją universitete, įžymų mokslininką baltistą, akademiką Zigimą Zinkevičių. Šiuos svečius mokykla sutiko labai nuoširdžiai, su giesmėmis, lietuviškomis dainomis, gėlių puokštėmis, parengtais sceniniais montažais. Po pirmojo susitikimo monsinjoras mokyklai padovanojo didžiulį ornamentuotą kryžių „Laiminantis Kristus“, daugybę muzikinių plokštelių, knygų, savo lėšomis išleistų mūsų tautai nusipelnusių žmonių paveikslų. Mokyklos biblioteką savo padovanotomis knygomis praturtino ir akademikas. Tačiau pati svarbiausia dovana – atsiradęs abipusis dvasinis ryšys, kuris tęsiasi iki šiol.

Neseniai šį dvasinį ryšį išplėtė, taip pat mano pakviestas, Lietuvos ambasadorių tėvas – **daktaras Vytautas Dambrava**, su kuriuo mane siejo dar mokyklinių metų saitai radijo bangomis, kada „Amerikos balsas“ prabildavo: „...O dabar pasiklausykite Antano Aukštaičio...“ Turbūt mažai kas Lietuvoje tada žinojo, kas tas Aukštaitis. Sodrūs ir įtaigūs, gausūs humoro „Antano Aukštaičio“ žodžiai, demaskuojantys sovietinio gyvenimo būdą, praslysdavo net per okupanto radijo trukdytuvų riaumojančius užesius. Jo kalbos įtaiga lėmė ir mano dar mokykliniais metais pradėtos antisovietinės pagrindinės veiklos slapyvardžio pasirinkimą.

Dabar truputį atverskime gyventi į Lietuvą grįžusio „Ažuolo“ katalikiškos vidurinės mokyklos svečio – diplomato, publicisto, teisės mokslų daktaro, Lietuvių katalikų mokslo akademijos nario, Utenos miesto garbės piliečio, ambasadoriaus V. Dambravos gyvenimo knygą. Jos puslapiai įdomūs, išmarginti didelės veiklos, pareigingo darbštumo, tikėjimo ir Lietuvos meilės raštu. Tuos puslapius būtų galima skaityti ilgai. Juose matytume gyvenimo išminties šaltinio pavyzdį, kuriuo daugelis mūsų turėtume sekti. Šio šaltinio ištaka – Kristaus Šviesa pažymėta Lietuva, žadinanti ir rūpestį, ir darbą, ir viltį, tautos dvasinių idealų gyvybingumą... Pirmieji V. Dambravos gyvenimo knygos puslapiai mūsų mintis nukelia į jo gimtadienį – 1920 m. birželio 10 d. Po devyniolikos metų, sovietinės okupacijos išvakarėse, baigta Utenos gimnazija, 1943 metais – Vilniaus universiteto Teisės fakultetas. Dirbta Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanato vedėju, Vilniaus apylinkės teismo teisėju.

Emigravęs užsienin rūpinosi ten atsідūrusių lietuvių likimu, jų švietimu, kūrybinio potencialo palaikymu. Aktyviai dalyvavo steigiant Austrijoje lietuvišką Vinco Krėvės-Mickevičiaus gimnaziją, joje kurį laiką mokytojavo, taip pat įsitraukė į žurnalistinę veiklą. Čia nelengvomis pokario sąlygomis toliau gilinosi ir į teisės mokslus. Net nakties poilsį reikėdavo gerokai sutrumpinti

Grupė Kauno „Ažuolo“ vidurinės mokyklos bendruomenės narių su ambasadoriumi dr. Vytautu Dambrava

– aplinkui laukdavo daugybė darbų. Ir visur tekdavo suspėti. Suspėta parašyti net disertaciją. Už šią disertaciją 1946 metais V. Dambravai buvo suteiktas teisės mokslų daktaro laipsnis.

1948-aisiais apsigyveno JAV. 1950-1951 metais buvo akredituotas JAV lietuvių dienraščio „Draugas“ korespondentu Jungtinėse Tautose. 1952 metais tapo Tarpautinės laisvųjų žurnalistų federacijos generaliniu sekretoriumi, o už pusmečio – jos pirmininku.

Nuo 1951-ųjų taip pat dirbo radijo stoties „Amerikos balsas“ New Yorke ir Washingtonė lietuviškų laidų tekstų kūrėju, vadovu ir komentatoriumi. Į sovietų okupuotą Lietuvą, kaip jau minėta, kalbėdavo Antano Aukštaičio vardu.

1957-1960 metais buvo specialių įvykių tarnybos Europoje viršininku, turėjo didelį pasitikėjimą, dalyvavo NATO viršūnių susitikimuose. Vėliau dirbo Lotynų Amerikoje ir Vietname JAV radijo programų vedėju, dėstė Saigono universitete, dalyvavo įvairių valstybių prezidentų konferencijose. Atstovavo JAV ambasados informacijos reikalams Bolivijoje, tapo JAV konsulu ir viešųjų reikalų direktoriumi Meksikoje.

Versdami tolesnius V. Dambravos gyvenimo knygos puslapius, matome, kad 1970 metais prasidėjo jo, kaip profesionalaus diplomato, karjera. Ji reiškėsi atsakingų darbų virtine atstovaujant JAV Argentinoje, Salvadore, Hondūre, Filipinuose, Malaizijoje, Venecueloje.

Atgavus Lietuvai laisvę, nuo 1992 metų skiriamas jau Lietuvos Respublikos nepaprastuoju ir įgaliojuoju ambasadoriumi Venecueloje, nuo 1993 metų – specialių misijų ambasadoriumi Lotynų Amerikoje ir Karibų regione, nuo 1995 metų jis – Lietuvos Respublikos ambasadorius Kolumbijai, nuo 1996 metų – Argentinai ir Brazilijai, nuo 1997 metų – nepaprastasis ir įgaliojasis ambasadorius Urugvajui, vėliau – Ispanijai.

(nukelta į 12 psl.)

NAUJAS FONDAS: Koks? Kam? Kodėl?

2005 metų gruodžio 22 dieną Kaune buvo įteiktos **Kojelių šeimos fondo** paskatinamosios prof. Juozo Brazaičio vardo stipendijos aštuoniems Lietuvos aukštųjų mokyklų doktorantams bei magistrantams:

Ilonai Bučinskytei (VDU Humanitarinių mokslų fakulteto doktorantei už darbą „Katalikiškos organizacijos išeivijoje XX a. 5-7 dešimtmečiais“).

Giedriui Janauskui (VDU humanitarinių mokslų fakulteto doktorantui už darbą „Politinė išeivių veikla JAV ir Kanadoje XX a. 7-9 dešimtmečiais“).

Ernestai Juknytei (VU Filologijos fakulteto Lietuvių literatūros katedros doktorantei už darbą „Egzodo poezija: literatūros teologijos perspektyva“).

Arūnui Antanaičiui (VDU Humanitarinių mokslų fakulteto II kurso magistrantui už darbą „Lietuvos ateities vizija išeivijos tekstuose“).

Tomai Butrimaitei (VU Istorijos fakulteto, Naujosios istorijos katedros II kurso magistrantei už darbą „Lietuvių išeivija per 1960-1980 m. spaudos prizmę“).

Tomui Kauliui (Telšių vysk. V.Borisevičiaus kunigų seminarijos IV teologijos kurso studentui už darbą „Ateitininkų pasaulėžiūros įtaka tikėjimo įkultūrinimo procesui“).

Mildai Mendelevičiūtei (VU Istorijos fakulteto Kultūros istorijos ir teorijos katedros magistrantei už darbą „Juozo Lukšos-Daumanto atminimo įamžinimas“).

Mindaugui Šegždai (VDU Humanitarinių mokslų fakulteto II kurso magistrantui už darbą „Jaunosios kartos ugdytas lietuvių išeivijoje 1940-1990 metais“).

Tai pirmieji fondo žingsniai į viešumą. Renginyje dalyvavo bei būsimą fondo veiklą tikslus bei viltis išdėstė du šios šeimos atstovai – Juozas Kojelis su sūnumi Linu.

Pristatydamas savo šeimos fondą Juozas Kojelis aptarė tris svarbiausius klausimus, kurie galėtų kilti kiekvienam žmogui, sužinojusiam apie naujojo fondo įkūrimą: kodėl fondas atsirado? Koks jis?

Stipendijas gavusiųjų vardu kalba doktorantė Ilona Bučinskytė

Linas Kojelis, atvykęs iš JAV, įteikia stipendiją Vilniaus u-to magistrantei Mildai Mendelevičiūtei

Ko sieks? Pasiremdamas prof. V. Kubiliaus žodžiais, J. Kojelis priminė 1918-1940 metais nepriklausomoje Lietuvoje išaugusios lietuvių kartos likimą – jos išskirtinį idealizmą ir pusę amžiaus trukusią rezistenciją, kurią garbingai vykdė ir tie, likę „laisvajame pasaulyje, gindami priešą neužimtas ir jo nekontroliuojamas diplomatines, teises, kultūrinės, religines ir visuomenines teritorijas“.

J. Kojelis informavo, kad fondo pradiniam kapitalui skirta 260 000 dolerių ir jis veikia nepelno organizacijos teisėmis. Fondas buvo įkurtas norint „atsidėkoti tiems tėvynainiams Tėvynėje ir išeivijoje, kurie neilgoje nacių ir ilgoje bolševikų okupacijų naktį nepaklydo“.

Kojelių šeimos fondas remia jaunuosius akademikus, doktorantus ir magistrantus, tyrinėjančius su išeivija susijusias temas. Žinodamas, kad dalis Lietuvos akademinės bendruomenės iš dalies kitaip vertina išeivijos istoriją nei fondo kūrėjai, J. Kojelis pabrėžė, jog fondo parama jokių būdu nebus bandymas kaip nors neetiškai paveikti mokslinius darbus rašančius jaunuosius mokslininkus.

Nepriklausomybės akto signataras, buvęs Seimo narys Algirdas Patackas, sveikindamas fondą įkūrėjus teigė, kad toli nuo Lietuvos esanti tautos dalis neabejotinai veikia ir tuos, kurie gyvena čia, Lietuvoje. Tačiau „turim gerokai iškraipytą vaizdą apie tai, kas vyko emigracijoje“, – teigė A. Patackas, kartu džiaugdamasis nauja viltimi šio fondo pagalba priartinti visuomenę prie tiesos.

Lietuvos Vyčių Centro valdybos suvažiavimas

Lietuvos Vyčių Centro valdybos posėdis įvyko 2005 m. gruodžio 3 d. Orlando, FL, Grosvenor Resort viešbutyje. Dalyvavo centro valdybos nariai iš Connecticut, Illinois, Maryland, Michigan, Pennsylvania, New Jersey, New York ir kitų valstijų. Suvažiavimą globojo Centro valdyba.

Posėdžio pradžioje prelatas kun. Dr. Juozas Anderlonis sukalbėjo maldą. Posėdžiui vadovavo pirmininkė Agnes Mickūnas. Ji pasveikino CV narius, komitetų pirmininkus ir svečius. Kadangi centro valdyba ruoš ir globos ateinančių 93-ąjį metinį suvažiavimą, daug laiko buvo skirta šio reikalo diskusijoms. Yra sudarytas suvažiavimo rengimo komitetas, kuriam vadovaus patikėtiniai Mary Beth Slakis ir Joseph Stiklius. Komiteto sudėtis yra: išdininkė ir prieš seimo/suvažiavimo išvykos koordinatore Elena Nakrošis, jaunimo koordinatore Andreja Deksnis, registracijos koordinatore Becky Pataki ir ryšininkė su visuomene Regina Juškaitė-Švobienė. Seimo atidarymo ir uždarymo Šv. Mišios bus aukojamos Marijos Pasaulio Karalienės šventovėje (*Mary, Queen of the Universe Shrine*). Įdomu pažymėti, kad ši šventovė buvo pastatyta tik su turistų aukomis prieš 35 metus. Liturginėm apeigom rūpinsis dvasios vadas prelatas dr. Juozas Anderlonis. Kitos įvairios pareigos buvo paskirstytos pagal suvažiavimo pageidavimą.

Nuspręsta, kad 93-as metinis Lietuvos Vyčių suvažiavimas/seimas vyks 2006 m. rugpjūčio 3-6 d., Grosvenor Resort viešbutyje, Orlando, FL. Registracijos kaina suaugusiam \$200 (iki 2006 m. birželio 30 d.) ir jaunimui (iki 18 metų amžiaus) \$100. Suvažiavimo planai gerai vyksta ir bus daug įdomių staigmenų. Seimo rengimo komitetas kviečia visus suvažiavime gausiai dalyvauti. Smulkesnės informacijos bus praneštos vėliau spaudoje ir "Vyties" žurnale.

Centro valdybos lietuvių kalbos ir kultūros komiteto pirmininkė Julia Schroder pranešė, kad Lietuvos Vyčiai koordinuoja ypatingą šventę/paminėjimą Šiluvos Mergelės Marijos koplyčioje, Washington, D.C. Bus šven-

Tarsi vienas išplėstinis aforizmas nuskambėjo Lino Kojelio pasisakymas. Pasitelkęs E. Hemingway kūrinį „Senis ir jūra“, L. Kojelis prilygino drąsųjį senį tūkstančiams lietuvių, išvykusių iš Tėvynės, ryklius – cinizmui, nepasitikėjimui ir nuovargiui, kurie ėda senio pagautą žuvį – darbą ir naudą Tėvynei. „Dalis lietuvių išėivių sugebėjo apsiginti nuo šių ryklių“, – teigė L. Kojelis.

Abu Kojelių šeimos fondo atstovai pabrėžė esminį prašymą šio fondo remiamiems mokslininkams: „Nebijokite ieškoti tiesos“, – sakė Linas Kojelis. „Vilties duoda liaudies išmintis, kad mažas (pridėkime „tiesos“) kupstelis gali didelį (pridėkime „netiesos“) vežimą apversti“ – sakė Juozas Kojelis.

Elena Uselienė

čiama koplyčios 40 metų gyvavimo sukaktis. Šv. Mišios jau užprašytos sekmadienį 2006 m., spalio 8 d. 2 v.p.p.

Pranešta, kad "Vyties" žurnalo redaktorė, seselė vienuolė M. Janine Golubickis, yra paskirta ko-pašaukimo direktore (*co-vocation director*) seserų kazimieriečių kongregacijai ir ji pasitraukė iš redaktorės pareigų. Centro valdybos pirmininkė A. Mickūnas paskyrė du "Vyties" žurnalo ko-redaktorius: seselę vienuolę Johana Shainauskas (ji kurį laiką padėjo seselei vienuolei M. Janine Golubickis ko-redaktorės pareigose) ir Robert A. Martin, kuris dar atliks verslo vadybininko pareigas.

Kiti komitetų pirmininkai davė savo pranešimus. Tolimesnėje posėdžio eigoje buvo aptarti einamieji reikalai, vyko diskusijos, svarstymai ir nutarimai. Posėdis baigtas maldą, sukalbėta prelato kun. Dr. J. Anderlonio.

Po posėdžio Šv. Mišios buvo aukotos viešbutyje. Savaitgalis buvo darbingas ir įdomus. Prieš ir po posėdžio turėjome gerą progą aplankyti turistines vietas ir pasidžiaugti Floridos gražia gamta, šventiškai papuošta aplinka ir puikiu oru.

Ateinantis centro valdybos posėdis numatytas 2006 m. balandžio 29 d., Philadelphia, PA. Jį globos 3 kuopa, veikianti prie Šv. Jurgio parapijos Philadelphia, PA.

Regina Juškaitė-Švobienė

Worcester, MA

Švęsimė Lietuvos Nepriklausomybės šventę

Worcesterio Lietuvių organizacijų taryba Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 88 metų sukakties minėjimą ruošia **sekmadienį, vasario 19 dieną**.

10 val. ryto Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Šv. Mišios už Lietuvą ir visus žuvusius dėl jos laisvės. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis, moterys pasipuošusios tautiniais drabužiais. Giedos parapijos choras vadovaujamas vargonininko David M. Moulton.

Po Mišių visi persikelsime į parapijos salę, kurioje vyks minėjimas ir meninė dalis, atliekama parapijos choro ir jaunimo. Kalbėtoja – dr. Dalia Giedrimienė iš Hartford, CT. Bus renkamos ir aukos. Aukos bus skiriamos pagal aukotojų pageidavimą: Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, JAV Krašto Valdybai, Tautos Fondui ar ALTui. Jas galima įteikti per minėjimą ar pasiųsti paštu tarybos išdininkui Algiui Glodui: 37 Sandy Glen Drive, Holden, MA, 01520. Rengėjai kviečia ne tik vietas, bet ir aplinkinių telkinių lietuvių, bei visuomenę dalyvauti pamaldose, minėjime ir įteikti auką.

Po minėjimo Lietuvos Vyčių 26-ta kuopa pavaišins kavute ir užkandėliais. Kviečiame visų kartų, visų bangų brolius, seses lietuvių į šį šventišką pabendravimą, ypač atvykusius iš tėvynės Lietuvos, ateikite, būkite visi kartu, nes tėvynė Lietuva visų mūsų Motina.

Janina Miliauskienė

Mirė RIMVYDAS P. ŠILBAJORIS

2005 m. gruodžio 3 d. mirė Rimvydas Paulius Šilbajoris, vienas žymiausių išeivijos literatūros kritikų, literatūros tyrinėtojų, Ohio universiteto slavų literatūros ir kalbų profesorius. Ėjo 80-tuosius metus.

Tai puikiai savo iškiliais darbais žinoma asmenybė ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio literatūrinei bendruomenei. Jis gimė 1926 m. sausio 6 d. Kretingoje, mokėsi Kretingos progimnazijoje. Baigiantis karui, 1944 metais kartu su tėvais pasitraukė iš Lietuvos, gyveno JAV, nuo 1963 metų profesoriavo Ohio valstybiniame universitete.

R.Šilbajoris parašė daugiau kaip šimtą straipsnių literatūros klausimais. Savo literatūrologinius darbus skelbė lietuvių ir anglų kalbomis. Išleido šias knygas: „Russian Versification: The Theories of Trediakovskij, Lomonosov and Kantemir“ (1968); „Perfection of Exile“ (1970), „Žodžiai ir prasmė“ (1982), „Netekties ženklai“ (1992). Redagavo „Second Conference on Baltic studies“ (1970), „Lituanistikos instituto suvažiavimo darbai“ (1973), „Architecture of Reading“ (1976), „Mind against the Wall“ (1983). R.Šilbajoris yra vienas iš solidžios studijos „Lietuvių egzodo literatūra (1945-1990)“ redaktorių. Drauge su profesore Violeta Kelertiene redagavo išeivijos kultūros mėnraštį „Metmenys“.

bendradarbiavo tęstiniame Kauno Vytauto Didžiojo universiteto leidinyje „Darbai ir dienos“, jo išvalgius straipsnius skelbė žurnalas „Metai“ ir kultūriniai savaitraščiai „Šiaurės Atėnai“ bei „Literatūra ir menas“.

Prof. Rimvydas P. Šilbajoris

Reiklus egzodo literatūrologas daug dėmesio savo darbuose skyrė Lietuvoje skelbiamai lietuvių literatūrai – parašė iškilių darbų apie lietuvių literatūros klasikų kūrybą, 2004 m. išleistas atskira knyga „Poezijos skaitymai“. R.Šilbajoris daugiau negu kuris kitas yra pateikęs lietuviškų knygų ap-

rašymų angliškai kalbančiam ir skaitančiam pasauliui. Išstisus dešimtmečius jis tai darė išpūdingam forume – Oklahomos universiteto leidžiamam reprezentaciniame žurnale „World Literature Today“.

Pagal Eltą

Prasmingi susitikimai tęsiasi

(atkelta iš 9 psl.)

Ambasadorius dr. V.Dambrava buvo daugiašakė asmenybė. Jis pasižymėjo ir kaip aštrios plunksnos sumanus darbininkas. Parašė knygas apie šv. Kazimierą, apie Ribentropo ir Molotovo pakto užkulius, apie kriminalinės psichiatrijos naudojimą Sovietų Sąjungoje, apie teisingumo principus.

1995 metais išėjo knyga „Kelyje į laisvę“, kurioje sudėti V.Dambravos straipsniai, filosofiniai pamąstymai, pokalbiai. Šios knygos turinį tarsi pratęsė 2000-aisiais pasirodžiusi nauja istorinio turinio publicistinė knyga „Vakar, šiandien, visuomet“. Tais pačiais metais knygynų lentynose pamatėme dar vieną knygą „Širdis – Lietuva“. Joje skelbiama V.Dambravos, diplomato, valstybininko, žurnalisto ir kultūrininko, biografija, ji pažinojusių žmonių prisiminimai apie jo veiklą Lietuvos labui.

Tai dar ne visi žymaus mūsų ambasadoriaus dr. V.Dambravos gyvenimo knygos puslapiai. Čia stengėmės atversti lyg pačius ryškiausius, kurie turėtų ir jaunąją kartą paskatinti atkakliam prasmingam darbui, jaunatviškam skrydžiui. Dar galėtume pridurti, kad apie šią iškilią asmenybę yra sukurtas dokumentinis filmas „Ambasadorius“. Verta jį pamatyti.

Ambasadorių V.Dambravą ir jį lydintį Lietuvos Vytautų klubo pirmininką Vytautą Paulaitį „Ažuolo“ vidurinės mokyklos mokiniai sutiko šventiškai pasipuošę,

su tradicine lietuviška daina, kanklių skambėjimu, gražiu pasveikinimu, šalyje žinomo Dobilo Juškos ir Artūro Sinkevičiaus vadovaujamo folklorinio ansamblio „Gilė“ garsais. Apie garbingąjį svečią, jo veiklą papasakojo istorijos mokytojas Z.Tamakauskas, kalbėjo ir mokyklos direktorius Liudvikas Lukošius, jo pavaduotoja Rita Gecevičienė, mokiniai.

Ambasadoriaus turininga bei jaunatviška energija prisotinta kalba pilnutėlėje mokyklos salėje buvo išklausyta su dideliu dėmesiu. Jo kalbos paskutiniai apibendrinantieji linkėjimo žodžiai – tegul Vytis jus lydi, o Jėzus ir Dangiškoji Motina jus globoja ir jums padeda – buvo sutikti padėkos ir pritrimo ilgai trukusiais plovimais. Tai buvo vėl įsimintina gyvoji arba vadinamoji netradicinė pamoka.

Džiugu, kad „Ažuolo“ katalikiškoje mokykloje prigijo trys Lietuvos azuolai – vilniečiai mons. A.Svarinskas, akad. Zigmas Zinkevičius, Lietuvos ambasadorių ambasadorius dr. V.Dambrava... Šį trejetą papildė savo gyvybinga dvasia įvairiomis progomis mokykloje apsilankantis arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Jie svečiavosi mokykloje švenčiant ir tradicinį mokyklos vardadienį.

Tikėkimės, kad mokyklos bendruomenės širdyje suklestės tikrasis krikščioniškos idėjos, tautinės atgaivos ir jaunystės idealų turėjimo gyvasis azuolas. To mes siekiame, to mums visiems labai reikėtų.

Zigmas Tamakauskas,

LKD Kauno skyriaus Švietimo sekcijos pirmininkas,
istorijos mokytojas metodininkas

Prel. MYKOLO KRUPAVIČIAUS sukakčių proga

Lygiai prieš 35 m. (1970 m. gruodžio 4 d.) amžinybėn iškeliauo taurus lietuvis kunigas, valstybės ir visuomenės veikėjas prel. Mykolas Krupavičius. Jis prieš savo mirtį surašė prasmingą testamentą, kurio žodžiai praverstų kiekvienam iš mūsų.

Šalia kitų dalykų jis sakė: "... Ant pastatyto prie kapo kryžiaus turėtų būti toks sakinytis: "Lietuvi, tebūnie Tau pirmiausias tėvas ir motina, bet virš jų tebūnie tavo Tėvynė Lietuva". Tie žodžiai yra Šv. Augustino, mano prijungti prie jų tik "Lietuvi", "Lietuva".

Toliau jis testamente prašė: "Mano akis ir krūtinę prašau užpilti lietuviškąja žemele, kurią esu gavęs iš savo Tėvynės Lietuvos".

Lietuvos žemės reformos vykdytojas

Taip, jam tikrai buvo brangi tėvynės Lietuvos žemelė. Juk M. Krupavičius buvo Lietuvos žemės reformos pagrindinis sumanytojas ir vykdytojas 1922 m. Ši reforma, kaip žinome, labai prisidėjo prie tų laikų Lietuvos ūkio ir bendros kultūrinės pažangos. Štai istorikas prof. E. Gudavičius, atsiliėpdamas apie "Labai svarbų istorinį momentą", rašė: "Tai žemės reforma, kurią 1922 m. parengė M. Krupavičius. Jis mūsų istorijoje tokio masto asmenybė, kurią reikėtų gretinti su Vytautu Didžiuoju. Žemės reforma – didžiulis lūžis, po kurio atsirado vidutinis ūkininkas. Lietuva tapo ūkininkų tauta".

Pirmasis VLIKo pirmininkas ir PLB minties skleidėjas

Kitas svarbus M. Krupavičiaus veiklos momentas buvo jau pasitraukus iš Lietuvos, nes jam okupacijos metais reikėjo ją palikti. Praūžus karo bangai, dar Vokietijoje jis buvo išrinktas Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIKo) pirmuoju pirmininku.

Būdamas šiose pareigose, jis atliko kitą istorinės reikšmės žygį: sukūrė pasaulio lietuvių bendruomenės idėją. Tokiu būdu VLIKas 1949 m. birželio 14 d. priėmė ir paskelbė Lietuvių Chartą. Joje buvo nustatytos pagrindinės direktyvos užsienyje gyvenantiems tautiečiams, norint čia išlaikyti lietuviybę. Greitai buvo suorganizuota Pasaulio lietuvių bendruomenė, ir šiame darbe svarbią rolę atliko kaip tik kun. M. Krupavičius.

Jeigu VLIKas, atlikęs savo misiją, likvidavosi 1992 m., tai PLB su atskirų kraštų bendruomenėmis dar veikia iki šiol.

Dvejos M. Krupavičiaus sukaktys

2005 m. yra dvigubi sukaktuviniai metai. Spalio 1 d. suėjo 120 m. nuo M. Krupavičiaus gimimo, nes jį gimė 1885 m. Balbieriškyje, Marijampolės apskrityje.

Reikia pažymėti, jog šio žmogaus veikla tokia plati, kad jai aprašyti reikėtų kelių knygos tomų. Apie tai mums buvo proga sužinoti ne tik iš aprašymų spaudoje, bet ir

Prel. Mykolas Krupavičius

išgirsti tiesiogiai iš M. Krupavičiaus lūpų, kadangi keletą paskutiniųjų savo gyvenimo metų jis praleido šių eilučių autoriaus kaimynystėje – Cicero miestelyje.

Dažnai M. Krupavičių tekdamo matyti einantį gatve, jį ten sutikti, lankytis jo bute. Jis pasakodavo apie praeities dienas, sielodavosi dėl lietuviybės išlaikymo svetimame krašte.

Sveikatai silpnėjant, jam daug padėdavo Aldona Rugienė ir dr. Jonas Adomavičius, nors tiesioginiu jo gydytoju buvo dr. Petras Kisielius. Net ir sunkiai sirgdamas, jis atsisakydavo geradarių žmonių talkos, sakdamas, kad nori numirti vienas. Ir tik likus savaitei iki mirties, buvo išvežtas į Loretto ligoninę, esančią Cicero pašonėje. Joje jis amžinai užmerkė akis 1970 m. gruodžio 4 d. popietę. Taigi 2005 suėjo 25 metai nuo jo mirties.

Velionis buvo pašarvotas laidotuvių koplyčioje, šalia Šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčios. Tris dienas nuo gruodžio 6-tosios koplyčia buvo perpildyta žmonių.

Kadangi tuo laiku kaip tik Chicagoje vyko VLIKo seimas (jame buvo žadėjęs dalyvauti ir M. Krupavičius), tai ir jo delegatai gausiai lankė koplyčią. Čia atsisveikinimo kalbas pasakė VLIKo pirm. dr. J. Valiūnas, PLB pirm. St. Barzdukas.

Paskutinį vakarą prieš laidotuvės čia buvo surengtas organizacijų atstovų atsisveikinimas. Kalbėjo 29 asmenys, o po to velionio palaikai buvo perkelti į Šv. Antano bažnyčią. Kitą dieną buvo aukotos gedulingos mišios, po kurių didžiulė automobilių vilkstinė jį palydėjo į šv. Kazimiero kapines, kur jis buvo palaidotas dvasiškiams skirtoje dalyje.

Edvardas Šulaitis

Gal išeivijai žinotina? Kas dedasi Lietuvoje

Gyvenime – įsipareigojimai sau ir artimui

Jadvyga DAMUŠIENĖ

Spalio 29 dieną minint aktyvios ateitininkų išeivijoje darbuotojos Jadvygos Damušienės 90 metų sukaktį, solenizantė parengė ilgą kalbą gausiems svečiams tikėdamasi, kad svečiavimosi metu tai bus pokalbių tema. Bet dėl daugybės sveikinimų teko sutrumpinti jos kalbą. Tarp sukaktuvinių sveikinusiųjų buvo „Laisvę“ žurnalo redaktorius V. Vitkauskas, Ateitininkų federacijos pirmininkas L. Serapinas, Lietuvių fronto bičiulių veikėjas J. Kojelis, šeimos draugas J. Kazickas, Vilniaus ateitininkų atstovas V. Vaičaitis ir kt. „Dainavos“ stovyklos augintinė, Detroito (JAV) Dievo Apvaizdos bažnyčios tarybos pirmininkė B. Bublienė pasveikino atsiųsdama sveikinimo telegramą. Duktė Gintė Damušytė, URM darbuotoja, ambasadorė ypatingiesiems pavedimams, sveikino motiną savo ir jos kitų dviejų sūnų bei vaikaitių vardu. Solenizantės parašytas, bet neišsakytas svečiams mintis čia spausdiname.

Mieli ir brangūs sveteliai, nepagailėję šio ilgo savaitgalio laiko ir atėję atiduoti dėmesį žmogui, nešanti jau didelį gabalą jam skirtos žemiško gyvenimo kelionės. Žinoma, duotos ne veltui, su įpareigojimu, kaip krikščioniui dera, gyventi dorai ir dirbti, ir mylėti savo artimą, kaip patį save. Įsipareigojimas nelengvas, bet nemaža dalimi įmanomas, jei stengiesi giliau suprasti savo žemiškos kelionės tikslą ir įsipareigoji jo siekti.

Ir mudu, aš ir mano a.a. vyras Adolfas, įsipareigojome gyventi ne tik sau, bet ir artimui. Išgyvenome kartu per 65 metus, išauuginome keturis vaikus, davėme aukštąjį mokslą ir prisiėmėme atsakomybę už šeimos paruošimą vertybiniam gyvenimui. Nesirengiu skaičiuoti savo darbų gyvenimo kelyje, bet šia proga noriu pasakyti, kad aš buvau ne tik Damušio žmona, bet ir asmuo pats per save. Mudviejų įsipareigojimai bėgančiame laike buvo skirtingi, bet aš savo laiko nekalkuliuodavau savo naudai, visada įtraukdavau į savo vyro aukos darbą. Tuo pačiu atsilygindavo man ir mano vyras, ir dažnai savo draugams sakydavo: „Nežinau, kuris kuriam padedam, žmona man ar aš jai“. Ir taip, paremdami viens kitą, gyvenome didelėje darnoje per visus 65 vedybinio gyvenimo metus. Tai jau pelnytai atlikta šventa krikščionio, kataliko pareiga.

Pagrindinis mūsų gyvenimo rūpestis, atsiradus sveitimame krašte, palikus savo tėvynę, buvo mūsų tautinio ir savojo tikėjimo išlaikymas sutiktame įvairių tautų ir religijų konglomerate. Užsidedėme idėja įgyti gerą gabalą

Devyniasdešimtmetė vilnietė Jadvyga Aleksandra Damušienė – vyriausia Lietuvoje vairuotoja

Roko Medonio nuotr.

žemės, toli nuo miesto dulkių ir kitų (dvasinių) teršalų, įrengti lietuviškam jaunimui stovyklą ir krikščioniška dvasia kiekvieną vasarą „keliauti Lietuvos keliu“ su Amerikoje ar kitur augančiu jaunimu. Idėja sulaukė entuziastingo ateitininkų organizacijos pritarimo ir Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos palaiminimo ir paramos. Taip netoli Detroito, Michigano valstijoje, JAV, gimė jaunimo stovykla. Po poros metų ji gavo krikšto vardą „Dainava“. Ir jau vasaros stovyklautojų balsais prie laužų pradėjo skambėti šūkis: „Stovykla – Dainava – Lietuva“. Ir ta „Dainava-Lietuva“ švenčia šiandien savo 50-ąjį gimtadienį.

„Dainava“ – tai mudviejų su vyru ir visų mūsų talkininkų širdies bei meilės darbas Lietuvai tėvynei ir didžiausias mūsų darbų palikimas mūsų tautos išsilaikymui išeivijoje. Ji tapo lietuviško žodžio tvirtove, ir tik dirbančiųjų aukos dvasia buvo realizuota.

Ar galima būtų šiandien rasti ką nors panašaus Lietuvoje, kad po kasdieninių sunkių darbų, skirtų šeimos pragyvenimui, žmogus atiduotų metų metus nemokamo darbo visais vasaros savaitgaliais, nemažai jų ir žiemą? Mudu asmeniškai atidavėme daugiau kaip 30 savo gyvenimo metų „Dainavos“ rūpesčiams ir darbui. To didelio užmojo darbo kelyje buvo dar smulkių darbų ir darbėlių, kuriuos įveikę džiaugdavomės kartu ir liūdėdavome dėl nesėkmių. Bet visi tie darbai laikė mus didelėje darnoje. Manau, kad ir vedybinio gyvenimo įpareigojimą atlikome visiškai ir šventai.

Dabar, baigdama savo ilgą žodį, noriu jums padėkoti už kantrybę ir prašyti jūsų ją dar ilgiau palaikyti, nes noriu pasidalyti mintimis skaitytos prieš keletą metų knygos, kurios jau pirmas sakiny sūntrigavo ir nedavė ramybės visą dieną. O jis prasideda taip: „Hm, na, ir keistas dalykas tas gyvenimas. Štai jau daug metų praėjo nuo to laiko, kai aš be savo sutikimo patekau ant rutulio pavidalą turinčio žemės mechanizmo ir prilipau prie jo kaip musė prie globuso“.

O kadangi aš esu prilipusi prie to „globuso“ jau 90 metų, tai, prisiminusi tą skaitytą knygą, noriu kai kuriomis mintimis pasidalyti su jumis visais, kurie taip pat esate prilipę prie to „globuso“ daugiau ar mažiau metų, bet

visi esame to rutulio gyventojai.

Taigi tos knygos autorius sako: „Tik pagalvokite, kad tas rutulys, Žeme vadinamas, sukasi apie savo ašį net 1000 km per valandą greičiu ir 108 tūkst. km per valandą greičiu apibėžia apie Saulę elipsės formos orbitą. Ir nuo šio momento iki tos pačios valandos rytoj Žemė padaro tik vieną apsisukimą apie savo ašį, bet mes per tą laiką pralekiame tarpžvaigždėje erdvėje šimtus tūkstančių kilometrų ir, kas svarbiausia, mes visai to nejaučiame, o tas gi kartojasi visą laiką, ir mes sukamės, sukamės prikibinti toje vienoje iš Saulės palydovų planetoje“.

Ir autorius, pateikęs Žemės sukimosi mechanizmą, pereina prie mūsų pačių, žmogaus mechanizmo – širdies, kuri dirba dieną ir naktį, ir mes savo jėgomis negalime jos sustabdyti, o ji net 100 tūkst. kartų per parą išsiplečia ir susitraukia.

O dažnai ir per dieną mes nesame ten, kur gyvename, kur esame lokalizuoti tam tikrame erdvės taške. Kodėl? O todėl, kad mumyse yra toks kitas dalykas – dvasia, kuri mus dažnai palieka ir vienu akimirksniu perlekia į tolimiausios erdvės taškus. Todėl, mielieji, ir mūsų, grįžusių į tėvynę po 50 metų, sakymas, kad mes niekada nebuvome palikę Lietuvos, yra labai labai teisingas, nes mūsų dvasia visą laiką buvo Lietuvoje, o darbuose jai klausmės tik širdies.

Pagal tos knygos autorių, mes visi sėdime savo gyvenimo baidarėse, irkluojame ir plaukiame tik gyvenimo paviršiumi, aptarinėjame praeitį ir bandome numatyti ateitį. Imame viską, kas pasiekama ir apčiuopiama, ir tuo džiaugiamės. O jei kuriam šiandien pasiseka „išlipti į krantą“, tai, tik savojo intereso vedamas ir dėvėdamas įvairių spalvų juokdario apdarą, lengvai keičia tą savo idėjinį rūbą į esamos dienos gyvenimo skonį.

Ir va kas šiandien vyksta tarp mūsų valstybės „krantė“ išlipusiųjų, kas baugina – nei tiesos žodžio, nei gyvenimo gėrio, nei gyvenimo grožio jų šeimose nėra, nei savigarbos, nei sąžinės, nei atsakomybės tautai bei valstybei. Todėl labai svarbu krikščioniškai jaunajai tautos kartai ne ramiai ištis savo baidarėse, bet išlipti į krantą ir pareigingai įsitraukti į bėgantį laiką ir visomis savo jaunatvės dvasinėmis jėgomis dirbti ir reikalauti iš vyriausybės tautinės, valstybinės ir krikščioniškai švarios ir skaidrios atsakomybės.

Pasinaudodama šiandien mano amžiaus minėjimo diena ir turėdama nemažai svečių, norėjau išsakyti savo jausmus jaunesniems už mane, kad savo amžiaus kelyje tokių nemalonių valandų nesu išgyvenusi nė vienoje gyventojų valstybėje, kaip patyriau čia, savo numylėtoje tėvynėje. Tai yra: tiesos žodžio vengimas; melagingas įrodinėjimas akivaizdžiam melui pateisinti; atviras kelias melui, veidmainystei ir nedoro gyvenimo visuotinas pripažinimas ir spaudoje, ir vyriausybės sluoksniuose.

Nesu patyrusi tarp savo amžiaus kartos valstybininkų to, ką šiuo metu matau čia, šiandien. O buvo jie juk sveitimųjų ir pavergti, ir paniekinti, bet tiesos žodžio neišsižadėjo, brangia kaina tai teko sumokėti, bet gėdos

nepadarė nei tautai, nei valstybei, liko ištikimi ir savo Bažnyčiai.

Baigiau! Dabar tęsime svečiavimąsi, dalydamiesi mintimis ir svarstydami „gyvenimo stilių“ tų laikinai iš savo baidarių išlipusių į mūsų valstybės krantą tik savo interesams patenkinti ir negalvojančių apie viso savo gyvenimo ir darbų atsakomybę. Tam, kuris mus „prilipdė“ prie to rutulio pavidalą turinčio Žemės mechanizmo.

Agentūra „Factum“ prie Lietuvos kultūros fondo į Lietuvos rekordų knygą įrašė naują rekordą – devyniasdešimtmetė vilnietė Jadvyga Aleksandra Damušienė, esant intensyviai eismui, pati važiavo automobiliu „Chevrolet Corsica“ ir Vilniaus centre esančioje gana siauroje aikštelėje pademonstravo sugebėjimus su mašina apsisukti. To pakako, kad J. A. Damušienė būtų pripažinta vyriausia šiuo metu Lietuvoje žinoma vairuotoja. Ji automobilį vairuoja nuo 1952 metų.

Beje, vyriausias tarp vyrų vairuotojas, tebevažinėjantis automobiliu „Opel Astra“, yra 94 metų Adomas Pekarskas iš Ežeriškių kaimo Švenčionių rajone.

XXI amžius

Europarlamentarui V. LANDSBERGIUI įteiktas vieningos Europos Idėjos autoriaus vardo medalis

(atkelta iš 8 psl.)

vykdomą ekspansinę politiką, demokratijos stoką ir itin blogą žmogaus teisių padėtį. „Rusijos spauda, kuri praktiškai yra vyriausybė, šiuo metu atvirai ir džiaugsmingai pareiškia: kai mes sugriežtinsime ir padidinsime mūsų bendrą dujų tiekimo verslą, „jie“, tylės apie žmogaus teises! Tą jau reiktų jau dabar suvokti, o minimi „jie“, esame mes, europiečiai“, – sakė V. Landsbergis. Vieno iš Europos Sąjungos įkūrėjų, Prancūzijos užsienio reikalų ministro R. Schumano apdovanojimas, kurį 1986 metais įsteigė ELP-ED grupė, yra teikiamas už nuopelnus demokratijai, žmogaus teisėms ir Europos integracijai. Tokį apdovanojimą yra gavę ne tik iškiliausi Europos politikai, bet ir dabar jau mirę popiežius Jonas Paulius Antrasis. Praėjus vos penkeriems metams nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos R. Schuman 1950 metų gegužės 9 dieną padėjo ES pirmtakės – Europos ekonominės bendrijos sukūrimo pamatus. 1950-ųjų gegužės 9 dieną buvo paskelbta Prancūzijos užsienio reikalų ministro R. Schumano deklaracija, kurioje jis pasiūlė suvienyti Prancūzijos ir Vokietijos anglies bei plieno gamybą ir pavesti ją valdyti tarptautinei organizacijai, kuri būtų atvira ir kitoms Europos valstybėms. Jo siūlymu 1951 m. Paryžiuje buvo įsteigta Europos anglių ir plieno bendrija, tapusi ES pradininke. Gegužės 9-oji Bendrijoje minima kaip Europos diena.

ATMINTIS

*Sukaktys
gruodžio mėnesį*

Joną Basanavičių primins naujas paminklas Vilniuje

Pagerbti Lietuvos tautinio atgimimo patriarcho daktaro Jono Basanavičiaus atminimą nuo šiol bus galima ne tik Vilniaus Rasų kapinėse, bet ir Lietuvos nacionalinės filharmonijos rūmuose.

Čia, kur prieš 100 metų posėdžiavo Didysis Vilniaus Seimas, gruodžio 2 d. iškilmingai atidengtas naujas J. Basanavičiaus skulptūros paminklas, kurio autorius - prof. Gediminas Jokūbonis. Gruodžio 5 dieną

Gėlės prie dr. Jono Basanavičiaus
naujo skulptūros paminklo

Roko Medonio nuotr.

Nacionalinėje filharmonijoje vyko iškilmingas Didžiojo Vilniaus Seimo 100-mečio minėjimas.

Tik įžengusius į Filharmonijos rūmus pasitinka ant aukšto granitinio pedestalą stovinti bronzinė J. Basanavičiaus skulptūra. Tautos patriarchas pavaizduotas skaitantis svarbiausią Lietuvos valstybės atkūrimo dokumentą - 1918 metų vasario 16-osios Nepriklausomybės aktą.

„Iki šiol pas Basanavičių eidavome į Rasų kapines su gėlėmis, vainikais, dažniausiai Vasario 16-tąją ir kitomis svarbiomis mūsų valstybei dienomis. Tai todėl, kad Basanavičius ir Lietuvos valstybė yra neatskiriami. Šiandien Vilniuje atsiranda dar viena vieta, į kurią galėsime ateiti, kai norėsime pabūti arčiau Basanavičiaus, arčiau Lietuvos, nes šiandien J. Basanavičius sugrįžo į Vilnių - ten, kur lygiai prieš šimtą metų jo ir jo bendraminčių iniciatyva buvo sušauktas pirmasis lietuvių suvažiavimas, gavęs Didžiojo Vilniaus Seimo vardą“, - kalbėjo paminklą atidengęs Seimo pirmininkas A. Paulauskas.

Pats paminklo autorius G. Jokūbonis, dėl ilgos ceremonijoje negalėjęs dalyvauti, atsiuntė laišką, kurį susirinkusiems perskaitė jo dukra Eglė Jokūbonytė. Skulptorius primena įžymaus istoriko Adolfo Šapokos pateiktus istorinius faktus apie Didįjį Vilniaus Seimą. 1905 m. gruodžio 4-5 d. Vilniuje buvo sušauktas visuotinis Seimas. Su kitais išstremtaisiais veikėjais į Vilnių grįžo ir 25 metus užsienyje

išgyvenęs J. Basanavičius, kuris tam suvažiavimui pirmininkavo ir daugiausia pasidarbavo. Tame nepaprastai gausingame renginyje dalyvavo per du tūkstančius žmonių iš visų visuomenės sluoksnių ir politinių partijų, net Mažosios Lietuvos atstovų.

Pasak G. Jokūbonio, dabartiniai Filharmonijos rūmai simbolizuoja Lietuvos valstybės kūrimo pradžią, o Signatarų namai Pilies gatvėje, kuriuose buvo pasirašytas Vasario 16-tosios aktas, susiję su valstybingumo įteisiniu. Pradžioje skulptorius parengė eskizinį savo paminklo projektą priešais Signatarų namus esančiai aikštei - čia suprojektuotas penkių metrų aukščio bronzinis J. Basanavičiaus paminklas.

Priešais Filharmonijos rūmus atidengta ir į grindinį įmūryta granitinė plokštė, kurioje Lietuvos piliečiams primenama šių rūmų istorinė reikšmė - čia Didysis Vilniaus Seimas pradėjo lietuvių valstybinės politikos kūrybą.

Po iškilmingos ceremonijos, Filharmonijos salėje vyko ir muzikinė premjera - skambėjo kompozitoriaus Konstantino Galkausko chorinis kūrinys „Jono Basanavičiaus atminčiai“, kurio partitūra buvo paskelbta 1928 metais išleistoje knygoje apie J. Basanavičių.

Kitamet Filharmonijos rūmai švęs dar vieną svarbų jubiliejų - 2006 m. lapkričio 6 d. sukaks šimtas metų, kai šiuose rūmuose įvyko pirmosios lietuviškos operos - kompozitoriaus Miko Petrausko ir dramaturgo Gabrieliaus Žemkalnio-Landsbergio „Birutės“ - premjera.

Pagal Elta

Įamžintas laisvės gynėjo Tito Masiulio atminimas

Paminklą laisvės gynėjui T. Masiuliui šventina kun.
Remigijus Kuprys

Aliaus Koroliovo nuotr.

40-metį švenčiančios Kauno Petro Vileišio (buvusios 24-tosios) vidurinės mokyklos kieme gruodžio 3 d. iškilmingai atidengtas paminklas buvusiam šios mokyklos auklėtiniui, laisvės gynėjui Titui Masiuliui. Paminklą atidengė miesto meras Arvydas Garbaravičius, o pašventino kun. Remigijus Kuprys. Ceremonijoje dalyvavo T. Masiulio motina Vitalija Krivickienė ir seserys Giedrė,

Sunny Hills, FL

Padedam Lietuvos vaikams

“Vaiko vartai į mokslą” labdaros organizacija rūpinasi, kad apleisti ir pairusių dėl alkoholizmo ar narkotikų šeimų vaikai lankytų mokyklą ir užaugtų dorais žmonėmis ir lietuviais. Šios organizacijos pradžia buvo 1998 m. Ritos Venclovienės iniciatyva Chicagoje. Organizacijos programa remiasi D.R.A.S.A. (Drįsk Rūkalų, Alkoholio, Svaigalų Atsisakyti) ir S.A.U. (Sąmoningos Asmenybės Ugdyimas). Lietuvoje kuriami pomokykliniai ir laikinosios globos centrai, kurių trys yra Vilniuje ir po vieną Marijampolėje, Naujojoje Akmenėje, Kazlų Rūdoje, Obelių, Užpalių ir Rumbonių kaimuose, kuriuos lanko keletas šimtų vaikų.

Šios veiklos užuomazga Sunny Hills buvo 2003 m. gruodžio 14 d., kai Albino ir Rūtos Strazdžių namuose buvo surengti blynų pietūs. Organizacijos padalinys oficialiai buvo įsteigtas 2004 m. liepos 16 d. Jam vadovauja Julija Mačiulaitienė, padedama Bronės Nakienės ir Rūtos Strazdienės.

Priekalėdiniai pietūs tapo tradicija: 2004 m. gruodžio 5 d. jie buvo surengti Juozo ir Julijos Mačiulaičių namuose, o šįmet – gruodžio 11 d. pas Alfonsą ir Bronę Nakus. Į

Rima ir Vitalija. Mokyklos direktorė Dalia Lapėnienė sakė, kad šis jos auklėtiniui skirtas paminklas dabartiniams mokiniams primins kovą dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Pilkšvai rausvo granitinio paminklo autorius - Vilniaus dailės akademijos Kauno menų fakulteto ketvirto kurso studentas Šarūnas Stirblys. Paminklas buvo sukurtas studentų vasaros simpoziumo metu, visam renginiui savi valdybė skyrė 15 tūkst. litų. Sukurti paminklą T.Masiuliui simpoziumo dalyviams pasiūlyta po to, kai P.Vileišio vidurinė mokykla kreipėsi į savivaldybę su prašymu įamžinti buvusio mokinio atminimą.

Gindamas nuo sovietinių okupantų Vilniaus televizijos bokštą 1991 metų sausio 13-osios naktį T. Masiulis žuvo būdamas 28 metų. Po mirties jis buvo apdovanotas Vyčio kryžiaus I laipsnio ordinu, Sausio 13-osios atminimo medaliu, Latvijos vyriausybės atminimo medaliu.

T.Masiulis gimė Kaune 1962 m. vasario 6 d., mokėsi tuometinėje 24-ojoje vidurinėje mokykloje, Vilijampolėje. Baigęs aštuonias klases, Kauno politechnikume jis studijavo civilinę ir pramoninę statybą. Grįžęs iš sovietų armijos, T. Masiulis dirbo statybininku, buvo aktyvus Lietuvos Sąjūdžio akcijų „Baltijos kelias“ (1989 m.) bei „Europos kelias“ (1989 m.) dalyvis. 1989 m. vykusio protesto prieš sovietų okupaciją metu grąžino karinį bilietą. T. Masiulis su devyniais bendraminčiais oficialiai atsisakė SSRS pilietybės, dalyvavo pikete prieš karinio objekto statybą Piliuonoje. Po tragiškos žūties T. Masiulis buvo palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

ELTA

“Vaiko vartai į mokslą” organizacijos Sunny Hills valdyba (iš k.): Rūta Strazdienė, Bronė Nakienė ir Julija Mačiulaitienė - vadovė.

šiuos pietus susirinko 38 vietos lietuviai, kurie sumokėjo po 12 dol. už iš anksto nusipirktus bilietus.

Susirinkusius pasveikino namų šeimininkė Bronė Nakienė, padėkodama už pritarimą būrelio darbui ir prašydama Kūdikėlio Jėzaus gimimo proga prisiminti globojamus vaikus ir už juos pasimelsti, kad jų Kalėdos būtų gražios, džiaugsmingos ir sočios, kad jų gyvenimo kelias pasuktų gera linkme, ir kad jie subręstų į Dievą mylinčius ir gerus žmones.

Julija Mačiulaitienė pranešė, kad pirkdami bilietus, nemažai dalyvių pridėjo ir stambesnes aukas: po 100 dol.: Msgr. Francis Szczykutowicz ir Emilija Poulik; po 60 dol. Inga Janonytė Scheckel; po 50 dol.: Viktorija Dėdinienė, Bronė Matuzienė, Jurgis ir Laima Savičiai, Albinas ir Rūta Strazdziai ir Henrikas Zitikas; po 40 dol.: Danutė Vėlavičienė; po 30 dol.: Judita Mamaitytė; po 20 dol.: Vytas ir Genė Beleckai, Vilija Mačiulaitytė ir Olga Mamaitienė. Juozas ir Julija Mačiulaičiai pridėjo 208 dol., kad susidarytų gera apvali suma.

Po pietų sekė padovanotų paveikslų ir kitų fantų loterija. Paveikslus loterijai dovanojo Dalė Estka, Stasė Estkienė, Algis ir Julija Nakai ir Valė Zubavičienė. Pietūs, aukos ir loterija davė 1,400 dol. pajamų. Verta paminėti, kad Sunny Hills būrelis, įskaitant ir šių pietų pajamas, yra surinkęs ir organizacijos centrui pasiuntęs 5,150 dol. Į šią sumą neįeina 140 dol., kurie buvo suaukoti, vietoj gėlių, mirus Albinos Vyšniauskienės motinai Marcelei Ditkienei. Pasiūsti tiesiai į centrą.

Vasarą buvo renkamas nario mokestis po 10 dol. už 2005 metus, kurį sumokėjo 44 vietos lietuviai. Ta proga buvo ir stambesnių aukų: 100 dol. Viktorija Dėdinienė, 90 dol. kun. Izidorius Gedvila, 80 dol. Albinas ir Rūta Strazdziai, po 30 dol. Miroslav ir Emilija Poulik, Vytautas ir Genė Gedminai. Juozas ir Julija Mačiulaičiai ta proga pridėjo 205 dol., kad susidarytų apvali suma.

Jurgis Savaitis

*New Haven, CT***Netekome Juozo Plečkaičio****Juozas Plečkaitis**

2005 m. spalio 23 d. New Haven apylinkės lietuviai palydėjo į paskutinę kelionę **Juozą Plečkaitį**. Sunki vėžio liga pakirto viduramžio, 58 metų vyro gyvybę. Mišios buvo aukotos Švč. Mergelės Ėmimo į Dangų bažnyčioje Woodbridge, CT. Čia susirinko gausus velionio giminių būrys, o taip pat draugai, kaimynai, pažįstami.

Juozas gimė Vokietijoje, pabėgėlių stovykloje. Jis buvo Vinco ir Aleksandro Plečkaičių pirmagimis sūnus. Tėvai, rusams okupuojant Lietuvą, buvo pasitraukę į Vokietiją. Juozukas, kaip jis šeimoje buvo vadinamas, augo lietuviškų tradicijų puoselėtojų šeimoje. Visi Plečkaičių keturi sūnūs lankė lituanistinę mokyklą (prie Šv. Kazimiero parapijos), visi šoko tautinius šokius New Haveno tautinių šokių ratelyje (vėliau jis buvo pavadintas "Vėtra"). Juozukas buvo pavyzdys savo jaunesniems broliams: buvo geras mokinys ir pirmas tėvų pagalbininkas. Šeimoje iš viso augo keturi sūnūs: Juozas, Vidas, Tomas ir Jonukas.

Juozas gerais pažymiais baigęs vidurinę mokyklą įstojo į Southern Connecticut State universitetą, kur sėkmingai baigė chemijos ir matematikos mokslus. Tada jis buvo pakviestas dirbti žinomoje chemijos pramonės bendrovėje; vėliau įkūrė savo firmą, kuri gaudavo kontraktus iš įvairių gamyklų ir kitų didelių kompanijų.

Velionis Juozas buvo linksmas ir visada besišypsantis žmogus. Jaunesnieji broliai džiaugėsi juo, jis buvo jiems pirmasis pagalbininkas ir patarėjas. Juozas buvo geros širdies žmogus, jį pažinoję negalėjo atsistebėti jo energija, noru padėti visiems ir visada. Net sunkios ligos patalė gulėdamas, jis nesiskundė, nedejavo. Broliams paskambinus į jo namus So. Carolina, jis atsiliėpdavo savo žvaliu balsu ir vis sakydavo: "Jaučiuosi puikiai! O kaip sekasi jums?"

Juozas Plečkaitis palaidotas West Haven, CT, kapinėse, šalia savo tėvelių. Liūdesyje liko velionio žmona, duktė, trys broliai Plečkaičiai su savo šeimomis ir visa New Haven Lietuvių Bendruomenė. **Sigita Šimkuvienė**

JAV LIETUVIŲ JAUNIMO STOVYKLŲ METAI

Giliai įvertindama jaunimo stovyklų įnašą ugdant išeivijos jaunimo lietuvišką sąmoningumą, JAV LB Krašto Valdyba skelbia 2006-sius metus **JAV lietuvių jaunimo stovyklų metais**.

Jau net kelios kartos stovyklautojų džiaugėsi stovyklų gamtos grožiu ir draugystėmis, sėmėsi tautinių vertybių, bei pratinosi bendruomeniniam gyvenimui. Daug buvusių stovyklautojų tapo stovyklų vadovais ir vėliau papildė mūsų organizacijų gretas.

Linkime mūsų jaunimo stovykloms dar ilgai klestėti! Ypač sveikiname Dainavos stovyklą, kuri 2006 metais švenčia savo auksinę, 50 metų sukaktį.

JAV LB Krašto Valdyba

Skubus prašymas**"PARTIZANAI"**

2005 metais Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjunga išleido knygos "Partizanai" (autorius – Juozas Daumantas-Lukša) jau penktą laidą. Knyga apima 800 puslapių, dokumentuota, su nemažai naujų, dar nematytų nuotraukų, papildyta nauja autentiška medžiaga. Tai tikra partizanų kovų istorija.

Tautos Fondo Tarybos, Mokyklų įdukrinimo ir labdaros komisija, susipažinusi su šia knyga, apsiėmė sunkią pareigą – aprūpinti visas Lietuvos gimnazijų, vidurinių ir pagrindinių mokyklų bibliotekas šia knyga, kad mokytojai ir mokiniai galėtų naudotis neiškraipytos Lietuvos istorijos šaltiniais.

Lietuvoje šiuo metu yra veikiančių 116 gimnazijų, 477 vidurinės ir 677 pagrindinės mokyklos, viso – 1,270 mokyklų. Iki šiol esame aprūpinę tik 415 mokyklų.

Knygos kaina – 30 litų (11 US dolerių) su mums duota 34 procentų nuolaida. Mes turime visų mokyklų sąrašus kiekviename rajone. Išvengiant pašto išlaidų Lietuvoje, pasirinkome grupinį skirstymo būdą: pav. Kauno rajone yra 30 mokyklų, kurios nori gauti knygą. Kai surenkame 330 dolerių, tada pranešame įgaliotam asmeniui ar rajono švietimo skyriui, kad pasiimtų knygas paskirstymui po mokyklas.

Kviečiame plačiąją lietuvių visuomenę įsijungti į mūsų sunkų, bet labai reikalingą darbą, aprūpinant visas minėtas Lietuvos mokyklas istoriniu "**Partizanai**" veikalu. Partizanai žuvo kovodami už Tėvynės laisvę. Mūsų gi pareiga tęsti jų kovą už Lietuvos dvasinį atgimimą, supažindinant jaunąją kartą su mūsų Tautos netolimos praeities didvyriais.

Maloniai prašome čekių rašyti: *Lithuanian National Foundation* arba *Tautos Fondas*. Pažymėkite – "knygomis". Čekių siųskite: LNF – Labdaros komisija, 386 Hillside Pl., So. Orange, NJ 07079.

Aukotojų pavardės bus paskelbtos "Darbininko" ateinančiuose numeriuose. **R.Š.**

“Rūpestėliai” dėkoja, džiaugiasi dovanomis

Kalėdinis laikotarpis – vilties, gerumo metas. Įžiebta kalėdinė eglė, Bažnyčioje Betliejaus žvaigždė įneša tarp mūsų kalėdinį, džiaugsmingą šurmulį. Šiuo metu ypatingai didesnis dėmesys krypta į pačius mažiausius: alkstančių šeimų vaikus, vargstančius, sergančius...

Skardus kalėdinis šurmulyš neaplenkė ir „Rūpestėlių“ bendruomenės.

Gruodžio 23 dieną labdaros valgykloje, Kalėdų senis aplankė 40 vaikų, kurie gyvena skurstančiose šeimose. Jį atlydėjo Pranciškonų gimnazijos mokiniai, kurie buvo pasipuošę įvairiomis kaukėmis. Kalėdų Senelis ir jo palyda suteikė didelį džiaugsmą vaikams ir jų tėveliams. Vaikai šoko, giedojo kalėdines giesmes, dainavo, žaidė įvairius žaidimus, piešė, deklamavo eilėraščius. Jaunieji Kalėdų senio pagalbininkai džiugino savo paruošta programėle vaikams. Po linksmybių Kalėdų senis visus vaikus ir jų tėvelius pakvietė prie dosnaus ir šventinio stalo. Vaikai kartu su Br. Bernardu, OFM, sukalbėję padėkos maldele laužė „kalėdaičius“ ir linkėjo vienas kitam svajonių išsipildymo. Svajonių išgirdome įvairiausių: „kad tėvai surastų darbą“, „kad tėvelis sugrįžtų į šeimą“, „kad pasveiktų mama“, „kad nupirktų šuniuką“, „kad nupirktų dviratį“ ir t.t. Kalėdų senelis, išklauses šias vaikų svajones, pažadėjo visa tai perduoti Betliejaus Kūdikiui. Vaikų širdelės pradėjo smarkiau plakti, kai buvo atidarytas didelis dovanų maišas. Vaikus pradžiugino miegantys pliušiniai meškiniai, strikinėjančios kengūros, švelnūs katinai. Su dovanomis rankose, vaikai išlydėjo Kalėdų senį ir prašė sugrįžti per kitas Kalėdas.

Antrą Šv. Kalėdų dieną labdaros valgykloje, šventinius pietus valgė 68 suaugusieji, kurių namuose kalėdinis stalas nebuvo paruoštas. Žmonės vaišinosi, dalinosi savo išgyvenimais, rūpesčiais, linkėjo vienas kitam sveikatos ir geresnių metų.

Tegul Trijų karalių kelinė su

dovanomis pas Gimusį Kūdikį simbolizuoja jūsų, mielieji geradariai, kasdieninę paramą ir pagalbą mūsų labdaros valgyklos alkstantiems.

Ypatingai dėkojome kun. V. Memėnui už kalėdinio džiaugsmo sukūrimą vaikams ir šventinį, dosnų stalą kiekvienais metais.

Būdami krikščionys, esate vilties žmonės tiems, kurie stokoja. Linkime sveikatos, ramybės, stiprybės ir Dievo palaimos naujuosiuose metuose. Dėkojame nuoširdžiai!

“Rūpestėlių“ bendruomenės vardu

vadovė **Akvilė Virbalienė**

“Rūpestėlių” mažieji prie Kalėdų eglutės

... ir prie vaišių stalo.

Daiva Izbickaitė-Veršeliienė

KELLER WILLIAMS REALTY

aptarnauja rytinę Massachusetts valstijos dalį-
Bostono apylinkę visais
nekilnojamo turto reikalais

Jei reikia pagalbos

pirkti ar parduoti namus,

Kreipkitės visokiais profesinių paslaugų atvejais:

508-523-9058; 718-694-4048

di@divahomes.com

www.divahomes.com

VYZAS & ASSOCIATES, P. C.

ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE

KEARNY, NEW JERSEY 07032

(201) 998 - 2211

Licensed in New Jersey and New York

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

TAUTOS FONDAS

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukus siusti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 el.paštas:TAUTFD@aol.com

KODIS

FUNERAL HOME

**63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378**

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director

Kreipkitės

tel.: (718) 326-1658

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

*Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie
aukojo 2002-2006 metų "Darbininko" prenumeratai
ir jų čekius gavome iki 2005 m. gruodžio 20 d.:*

Po 300.00 dol.:

Joseph A. Levonas, Jackson Heights, NY.

Po 100.00 dol.:

Ona Strimaitis, Putnam, CT

R. K. Gruodis, Mt. Airy, MD

Ed. ir D. Laukys, Ft. Salonga, NY

Joana Pumputis, Middletown, NY

Vyt. ir Vanda Vebeliūnas, Richm. Hill. NY

Nijolė V. Bražėnas, MD, Sparkill, NY

Josephina Senken, Woodhavne, NY

Po 85.00 dol.:

Laima Plateris, Bethesda, MD

Po 75.00 dol.:

Ed. ir Jadviga Radionovas, W. Haven, CT

Angela Janušas, Sea Cliff, NY

Viktoras Kirkyla, E. Northport, NY

Po 70.00 dol.:

Birutė Pocius, Elizabeth, NJ

Po 65 dol.:

Antanas Daukantas, Santa Monica, CA

Anthony ir Emmy Grazulis, Clifton, NJ

Po 60.00 dol.:

Jonas Starinskas, Belmont, MA

Po 50 dol.:

Jonas Gustainis, Toronto, ONT, Canada

Br. Casimir Roland, OFM Cap. Arroyo G. CA

Angela Vaicekauskas, Los Angeles, CA

Lt. Col. A. Strazdas, Ret. Placentia, CA

Balys Kondratas, Quaker Hills, CT

Aldona Barius, Trumbull, CT

Joseph Kazlauskas, Waterbury, CT

Vanda Bagdonas, Daytona Beach, FL

Ana Baltutis, Lake Worth, FL

Vladas Barius, Lake Worth, FL

Adelaida Balbata, St. Petersburg, FL

Marija Vilutis, St. Petersburg, FL

Liudvika Kulikauskas, Treasure Island, FL

Neda Girmys, Canton, GA

Vytautas A. Juodka, Chicago, IL

Po 50.00 dol.:

Angela Lawler, Chicago, IL
 Enata Skrupskelis, Chicago, IL
 Vyt. ir Aldona Soliunas, Lemont, IL
 Bernardas Galinaitis, Annapolis, MD
 Eugenija Garunkštis, Severna Park, MD
 Danutė Mileika, Stoughton, MA
 Linas Ausiejus, Weymouth, MA
 Alphonse Prancevicius, Worcester, MA
 Aldona A. Shumway, Worcester, MA
 Henrikas Laucius, Union Pier, MI
 Bronė Karaska, Delran, NJ
 Liutas Jurskis, Fair Haven, NJ
 Rimas J. Lukas, Interlaken, NJ
 Birutė Plioplys, New Brunswick, NJ
 Ann L. Adams, Brookklyn, NY
 Adelė Rysavy, Jackson Hgts., NY
 Joseph Melynīs, Jamesport, NY
 Richard N. Reventas, Millwood, NY
 Petras Svitra, Woodhaven, NY
 B. Cyvas, Cleveland, OH
 Jadvyga Kliorys, Cleveland, OH
 Aleksas Liutkus, Euclid, OH
 Anna Zilionis, No. Olmstead, OH
 Modesta Blazaitis, Lewisburg, PA
 Mary Gudauskas, Phila., PA
 Aldona Kairys, No. Providence, RI
 Audrone Pakstys, Sterling, VA

Po 48.00 dol.:

Vyt. ir Jurate Lalas, So. Weymouth, MA

Po 45.00 dol.:

Stefa Vitėnas, Cromwell, CT
 Birutė Girnius, MD, Allen Park, MI

Po 40 dol.:

A. ir D. Polikaitis, Westlake Village, CA
 Juliana Chapukas, Sunny Hills, FL
 Joseph Blazys, Holliston, MA
 Elaine Scenna, Lexington, MA
 Gintas Simonaitis, Mashpee, MA
 Laimute Kohanski, Kearny, NJ
 Vanda Karmazinas, Woodhaven, NY
 Laima Tvarkunas, Bensalem, PA

Po 35.00 dol.:

Irena A. Jansonas, Osterville, MA

Po 30.00 dol.:

Rūta ir Albinas Strazdis, Chipley, FL
 Elena Damijonaitis, Riviera Beach, FL
 Elena Jasaitis, St. Petersburg, FL
 Adona K. Šmulktys, Chicago, IL

Po 30.00 dol.:

Violeta Ogden, Mount Airy, MD
 Eugene Azuolas, Myersville, MD
 Aldona Zagurskis, Boston, MA
 J. Vizgirda, Concord, MA
 Anna Savage, Hingham, MA
 Ursula S. Narkus, Lawrence, MA
 Alpha Mikenas, Omaha, NE
 Jadvyga Savickas, Nashua, NH
 Elena Barnet, New York, NY
 Valerija Masilionis, Dayton, OH
 Gražina Bartkus, Richmond Hill, NY
 Elena Dapšys, Omaha, NE
 Danutė Krivickas, Clarks Summit, PA

Po 25 dol.:

Al Tumas, Simi Valley, CA
 Birutė Bernotas, West Hartford, CT
 Ferdinand Liktorius, Fr. Lauderdale, FL
 Ramunė Kubilius, Evanston, IL
 Asta ir Vaclovas Kleiza, Homer Glenn, IL
 Jonas Vasys, Dedham, MA
 Ina Nenortas, Dorchester, MA

(bus daugiau)

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame

Aukos

**Kretingos Pranciškonų
 "RŪPESTĖLIŲ" labdaros valgyklai:**

Mamertas Ercius, Little Neck, NY auکوjo 50 dol.

Angela Janušas, Sea Cliff, NY, auکوjo 25 dol.

Regina Kulys, Woodhaven, NY auکوjo 15 dol.

"Rūpestėlių" mažieji dėkoja 19-tame puslapy.

**LAIMINGŲJŲ
NAUJŲJŲ
2006
METŲ!**

Šis "Darbininko" numeris padidintas iki 24 psl.

"Darbininko" redakcija ir administracija nuoširdžiai dėkoja visiems, sveikinusiems raštu, e-mail, telefonu ir asmeniškai Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga.

Lietuvių Fondas, kurio vienas iš svarbiausių tikslų yra remti lietuvišką išeivijos spaudą, 2005 m. gruodžio 16 d. "Darbininkui" atsiuntė 500 dol. piniginę paramą. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja už prisiųstą čekį ir už mūsų pastangų įvertinimą, išlaikant lietuvišką spaudą. Lietuvių Fondo adresai: Lithuanian Foundation, Inc., 14911 127th St. Lemont, IL, 60439.

A.a. dr. Konstancijai Paprockaitei-Šimaitienei mirus, jos šviesiam atminimui Tautos Fondui aukojo:

Po 200 dol.: dr. Paulius Švitra, NY; po 100 dol.: Marius ir Aldona Marijošius, NY; Soccoro Perez; Jonas ir Giedrė Stankūnas, CT; po 75 dol.: Viktoras Kirkyla, NY; po 50 dol.: dr. Juozas ir Irena Dičpinigaitis, NY; dr. Stefa Dimas, NY, dr. Giedrė Kumpikas, NY, Bronius ir Jūratė Nemickas, NY, dr. Jūratė Shukis, NY, Jonas Vilgalys, NY; po 20 dol.; Regina Bork, NY, K. Krivickienė, NY.

Šis "Darbininko" Nr. 1(47) išsiunčiamas sausio 13 d. Sekantis vasario mėnesio numeris numatytas išsiųsti vasario 9 d.

V. Atsimainymo par. žinios Maspeth, NY

Vyčių kūčios įvyko gruodžio 18 d. parapijos salėje, tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių, kurias bažnyčioje aukoją vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM. Kūčias labai sumaniai suorganizavo naujasis vyčių 110 kp. pirm. dr. Paul Michael Kazas. Susirinkus į salę, vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, pasakė invokaciją lietuvių ir anglų kalbomis ir palaimino Kūčių valgį. Dr. P.M. Kazas įteikė vyčių garbės medalius vyskupui P. A. Baltakiui; taip pat ir Tėv. Pranciškui Giedgaudiui, OFM už jo ilgametį vadovavimą lietuviškai spaustuvei ir "Darbininko" laikraščiui. Programoje buvo giedamos Kalėdinės giesmės, kurioms vadovavo ir pianinu pritarė muz. Edvinas Minkštinas, Juiliard muzikos mokyklos doktorantas. Tradiciniai Kūčių valgiai jau buvo sudėti ant kiekvieno stalo, tad dalyviams nereikėjo stovėti eilėje prie bufeto jų pasiimti. Atėjo ir linksmas Kalėdų senelis (P.M. Kazas) su dovanomis, kurias tuoj pat visiems išdalino. Veikė loterija, kurią suorganizavo Helen Matulonis, o Kalėdų senelis pats išnešiojo laimikius. Kūčiose dalyvavo netoli šimto vyčių ir jų svečių, kurie šventiškoje nuotaikoje praleidę popietę dėkojo P.M. Kazui už suruošimą.

Klaidų atitaisymas

"Darbininko" gruodžio mėn. numeryje tilpusiame B. Ir G. Mačiuių auksinio vedybų jubiliejaus aprašyme įsivėlė dvi klaidos: LR Prezidentas nebuvo B. ir G. Mačiuių vedybų pabrolis. Juo buvo prof. Vytautas Černius, kuris ir jubiliejaus metu buvo pagrindinis kalbėtojas. Korespondentė Aldona Prapuolenytė nuoširdžiai atsiprašo klaidų paliečius asmenis.

Norinčius pirkti ar parduoti nekilnojamą turtą QUEENS/BROOKLYN apylinkėje, prašome kreiptis į Prudential nekilnojamo turto agentę Egidiją Vosyliūtę, kuri taip pat nemokamai įvertins jūsų nekilnojamo turto vertę rinkoje. Tel.: (718) 791 2229; e-mail: realestateplanet@yahoo.com

Apreiškimo par. žinios

Alvydas Bartulis, gyv. Woodhaven, NY, staiga mirė gruodžio 7 dieną savo darbe. Laidotuvių mišias kun. V. Volertas aukoją gruodžio 12 d., 9:30 val. ryte. Nuliūdime liko žmona Daiva, sūnus ir kiti giminių.

Kas planuojate 2006 metais pasinaudoti parapijos apatine sale, prašome pranešti Vladui Sidui tel.: (646) 942-4448 arba e-mail: sid100@aol.com

Parapijos bažnyčioje nuo 2006 metų sausio 1 dienos nebebus 9:00 val. angliškai aukojamų mišių.

LR gen. konsulas Mindaugas Butkus Kariuomenės šventės minėjime 2005 metų lapkričio 20 dieną padeda vainiką prie lietuviško kryžiaus, kuris stovi priešais Apreiškimo parapijos bažnyčią.

R. Žukaitės nuotr.

Ieškoma Kleopatra Mickevičius, į New Yorką imigravusi 1946 metais. Yra priklausiusi Ciurlioniečių grupei. Ieško jos senas draugas. Žinantieji apie ją prašomi pranešti telefonu: (845) 758-8693

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers

Editorial & Business Office

tel.: 718-827-1351

fax: 718-827-2046

e-mail: darbininkas@hotmail.com

*Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJĖ KOMISIJA.*

“Sveikas Jėzau gimusis...”

Iki šiol, bendros Kūčios būdavo ruošiamos nedidelėje Apreiškimo parapijos Brooklyn, NY, salėje. Tačiau ta salė dėl savo ribotos erdvės visų pageidaujančių Kūčiose dalyvauti negalėdavo patenkinti. Todėl ši kartą Kūčioms, įvykusioms sekmadienį gruodžio 18 d., buvo pasirinkta erdvi kaimyninės Mt. Carmel parapijos salė (tos parapijos klebonas kun. Joseph Fonti yra ir Apreiškimo parapijos administratorius).

Salė šventiškai išpuošta. Palubėse kabo įvairiaspalvės girliandos. Sienose – lietuviškais motyvais išdabinti audiniai. Salės priešakyje skaisčiai šviečia eglutė. Stalai apdengti baltomis staltiesėmis, ant kiekvieno iš jų, žaliame eglėšakių vainikėlyje, stovi žvakutė. Ant lėkštelių – baltas paplotėlis, o salės šone didžiulis stalas, ant kurio sudėta įvairūs tradiciniai, Kūčių valgiai. Aplink stalus susėdusių veiduose švyti šventiškai pakili nuotaika.

Apreiškimo parapijos renginių komiteto pirmininkė Vida Jankauskienė sveikino susirinkusius. Prigesinamos šviesos. Visiems sustojus, giedant “Tyliąją naktį”, į salės priešakį atnešama didelė uždegta žvakė (žvakę nešė Aistė Skardžiūtė). Ją lydėjo su žvakutėmis rankose skautų būrys. Salvijus Kungys skaito Kalėdų dienos evangeliją, pagal Luką. Po to, giedant “Sveikas Jėzau gimusis”, skautai aplanko kiekvieną stalą ir uždega ant jų esančias žvakutes.

Sekė ilgai neužsitususi lituanistinės Maironio mokyklos mokinių atlikta meninė programos dalis.

Apie Kūčių papročius skaitė Suagusiųjų klasės studentai Tracey Šližienė ir Rany Chacer. Patys ma-

žieji mokinukai, vadovaujami muzikos mokytojos Gintarės Bukauskienės, skaitė eilėraštukus ir padainavo, o vyresniųjų klasių mokiniai, vadovaujami mokytojos Nijolės Vasiliauskienės, suvaidino nuotaikingą, pagal lietuvių liaudies pasaką inscenizuotą vaizdelį “Miražas”.

Mokiniams už jų šaunų pasirodymą susirinkusieji atsidėjo gausiais plojimais.

Plojimams nutilus ir visiems sustojus, kartu su kun. Vytautu Volertu, sukalbėjus “Tėve mūsų...”, pasidalinus plotkelį ir kalėdiniais linkėjimais, buvo artėjama prie Kūčių stalo. Patys pasitarnavę ir grįžę į savo vietas, visi skaniai “kūčiavojo”. Bažnyčioje pareigas atlikęs ir atsukbėjęs

Apreiškimo parapijos administratorius kun. J. Fonti, gražiu žodžiu visus pasveikino ir palinkėjo “Linksmų Kalėdų”.

Sušilęs, pavargęs, su dideliu maišu ant pečių, atėjo ir Kalėdų senelis (Antanas Dambriūnas). Jį tuojau apspito būrys vaikų, kurie tikėjosi gauti dovanų. Tačiau Senelis dovanų veltui nedalino. Dovanas turėjai “užsitarnauti”. Reikėjo padėkluoti eilėraščių arba pasakyti pasaką, ar padainuoti. Tarp visų dovanų Kalėdų senelis surado ypač reikšmingą LB Brooklyn/Queens apylinkės 200 dolerių dovaną, skirtą Maironio mokyklai.

Saulutei kryptant vakarop, V. Jankauskienei padėkojus visiems susirinkusiems už gausų atsilankymą (dalyvavo virš 200) ir palinkėjus “Linksmų Kalėdų”, geroje nuotaikoje buvo skirstomasi į savuosius namučius, belaukiant džiugios, Kūdikėlio Jėzaus užgimimo – Kalėdų šventės.

Kūčias bendrai rengė Lietuviškų renginių prie Apreiškimo parapijos komitetas, LB Brooklyn/Queens apylinkė ir skautai.

p.palys

Vida Jankauskienė (viduryje), NY LB Brooklyn/Queens apylinkės pirmininkė, dėkoja New Yorko Lietuvių Bendruomenės apygardai, kuri lapkričio 12 d., “Gintaro” baliaus metu, balsavimo būdu ją išrinko “Metų žmogum”. Kairėje – LR ambasadorius V. Ušackas; dešinėje – NY LB apygardos pirmininkė R. Žukaitė.

Knygos - geriausia dovana

“Darbininko” administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2006-uosius mėtus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
“Darbininkui”:
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

Maži butai pavieniams asmenims - pensininkams,
modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto
Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga.
St. Joseph Villa.

Kreiptis:

Sisters of Immaculate Conception
600 Liberty Highway
Putnam, CT 06260.

Kas žadate vykti į gražią Maine valstiją
ir norite pamatyti Bar Harbor/Arcadia National Park,
mielai kviečiami apsisistoti

Penobscot Bay Inn
192 Northport Ave.
Belfast, ME 04915

Tel.: 207 338-5715
penobscotbayinn.com

Savininkai: Valentinas ir Kristina Kurapka
Nuoširdžiai priimsime

Non-Profit Org.
U.S. Postage
PAID
BROOKLYN, N.Y.
Permit NO. 5417

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

RETURN SERVICE REQUESTED